

Hvem tar mer formell utdanning og hvorfor?

Deltakelse i kompetanseutvikling blant voksne i alderen 30–69 år

TALL

SOM FORTELLER

Anna-Lena Keute

RAPPORTER / REPORTS

2024/23

I serien Rapporter publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

© Statistisk sentralbyrå

Publisert: 19. juni 2014

ISBN 978-82-587-1993-6 (elektronisk)

ISSN 1892-7513 (elektronisk)

Standardtegn i tabeller	Symbol
Ikke mulig å oppgi tall Tall finnes ikke på dette tidspunktet fordi kategorien ikke var i bruk da tallene ble samlet inn.	.
Tallgrunnlag mangler Tall er ikke kommet inn i våre databaser eller er for usikre til å publiseres.	..
Vises ikke av konfidensialitetshensyn Tall publiseres ikke for å unngå å identifisere personer eller virksomheter.	:
Desimaltegn	,

Forord

Rapporten «Hvem tar mer formell utdanning og hvorfor?» kartlegger voksnes deltakelse i ulike former for livslang læring. I denne rapporten brukes resultater fra *undersøkelsen om læring blant voksne 2022* til å kartlegge deltakelse i ulike typer utdanning og opplæring. For det første kartlegger rapporten hvem som er deltakerne i formell utdanning og hvordan voksne tar utdanning. Rapporten kartlegger også kjennetegn ved voksne som ikke deltar i organisert kompetanseutvikling og hindringer for deltakelse i opplæring.

Rapporten er utarbeidet av Anna-Lena Keute ved seksjon for utdannings- og kulturstatistikk. Arbeidet med rapporten er finansiert av Kunnskapsdepartementet.

Statistisk sentralbyrå, 14.06.2024

Ann-Kristin Brændvang

Sammendrag

Formålet med denne rapporten er å belyse deltakelse i organisert opplæring basert på resultater fra undersøkelsen om læring blant voksne, som ble gjennomført i 2022. Undersøkelsen kartlegger deltakelse i ulike former for kompetanseutvikling siste 12 måneder før intervjutidspunktet. Organisert læring kan skje gjennom deltakelse i det formelle utdanningssystemet eller gjennom ikke-formell opplæring, som kurs og seminarer. Rapporten belyser deltakelse i formell utdanning blant voksne i alderen 30–69 år og kartlegger hvem som deltar i utdanning, kjennetegn ved utdanningen, motivasjon for å ta utdanning og hvilke resultater utdanningen har gitt. I tillegg kartlegger rapporten kjennetegn ved voksne som ikke deltok i organisert opplæring gjennom formell utdanning eller ikke-formell opplæring, og hva som oppleves som hindringer for deltakelse.

Rundt 9 prosent av voksne i alderen 30–69 år tok formell utdanning i 2022. Blant deltakerne var det en overvekt av kvinner og personer med universitets- og høgskoleutdanning som sitt høyeste fullførte utdanningsnivå. Over halvparten av deltakerne var i aldersgruppen 30–39 år. Mye av utdanningen som ble tatt, 60 prosent, var på universitets- og høgskolenivå, mens utdanninger innenfor høyere yrkesfaglig utdanning utgjorde 20 prosent av utdanningene tatt av voksne i alderen 30–69 år. De mest utbredte fagfeltene for utdanning var *helse og lærer- og pedagogikkutdanning*. For over 7 av 10 deltakere hadde det gått minst 5 år fra de oppnådde sitt høyeste fullførte utdanningsnivå til de begynte på utdanningen de tok siste 12 måneder. Det store flertallet av deltakerne fikk undervisningen som en kombinasjon av både fysisk og digital undervisning. Kun 1 av 4 deltakere hadde utelukkende fysisk undervisning.

Det kan være mange grunner til å ta utdanning, og de viktigste faktorene som motiverte deltakerne til å ta mer utdanning var muligheten for å få eller bytte jobb og yrke, samt å få mer kunnskap om et felt en er interessert i. De viktigste utfallene etter endt utdanning var at en har opplevd personlig utvikling og at en gjør en bedre jobb, men likevel kan det også tenkes at deltakelse i utdanning kan gi flere utfall i fremtiden.

54 prosent av voksne deltok enten i formell utdanning eller ikke-formell opplæring i 2022. Det vil si at 46 prosent av voksne i alderen 30–69 år *ikke* deltok i organisert opplæring siste 12 måneder. Blant personer som ikke deltok i utdanning eller opplæring, var det en overvekt av menn, og 6 av 10 av de som ikke deltok, var i aldersgruppene 50–59 år og 60–69 år. Flesteparten av personer som ikke deltok i organisert opplæring, 7 av 10, har grunnskole eller videregående som sin høyeste fullførte utdanning.

Blant personer som ikke deltok i organisert opplæring, hadde rundt 80 prosent ikke et ønske om å delta i opplæring. Både personlige grunner og aspekter ved selve opplæringstilbudet var hindringer for deltakelse i organisert opplæring. Familieforpliktelser var en av de største hindringene. At opplæringen var for dyr, eller på et tidspunkt som ikke passet, var også vanlige hindringer. Blant personer som ikke deltok i organisert opplæring, men som hadde et ønske om å delta, var kostnader den største hindringen for 21 prosent.

Abstract

The purpose of this report is to shine a light on participation in organized training, based on results from the Adult Education Survey, which was conducted in 2022. This survey delves into participation patterns across various forms of skill development within the 12 months preceding the interviews. Organized education can happen through participation in the formal education system or through non-formal education and training, like seminars or courses. This report focuses on participation in formal education among adults aged 30 to 69 years, and maps who participates in education, common signifiers in the educations chosen, motivations behind participation and the results of the education. Furthermore, it sheds light on common attributes among adults abstaining from organized training—be it formal or non-formal—and identifies key barriers to participation.

Around 9 percent of adults aged 30 to 69 years participated in formal education in 2022. There was an overrepresentation of women and of people with higher educational attainment among the participants. More than half of the participants were between 30 and 39 years old. 60 percent of the education that was undertaken was on college/university level, while post-secondary vocational educations constituted 20 percent of all educations undertaken by adults aged 30 to 69. The most common fields of study were within health, as well as teacher- and pedagogical educations. For more than 7 out of 10 participants, at least 5 years had passed from when they achieved their highest completed level of education to when they started the education they undertook in the last 12 months. The majority of participants had a combination of in-person and online classes. Only 1 of 4 participants took part in a program that only offered in-person classes.

There are many reasons to pursue further education as an adult, and the most motivating factors among the participants were the opportunity to get or change jobs and careers, and getting more information about fields and topics they are interested in. The main outcomes after completing education were experiencing personal development and performing better at work, but it is also possible that participation in education can lead to additional outcomes in the future.

54 percent of adults participated in either formal education or non-formal education and training in 2022. This means that 46 percent of adults aged 30 to 69 did not participate in organized learning activities in the last 12 months. Among those who did not participate there was a majority of men, and 6 out of 10 were between the ages of 50 and 69 years old. Most of those who did not participate in organized learning activities, 7 out of 10, have primary school, lower or upper secondary school as their highest archived education level.

Among individuals who did not participate in organized training, around 80 percent did not have a desire to participate in training. Both personal reasons and aspects of the educational provision were hindrances for participation in organized training. Family commitments were the biggest obstacle. The cost of training or inconvenient timing were also common barriers. Among individuals who did not participate in organized training but had a desire to do so, costs were the primary barrier for 21 percent.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
1. Innledning	7
1.1. Datagrunnlaget	7
1.2. Rapportens populasjon.....	8
1.3. Begrepsdefinisjoner.....	8
1.4. Rapportens oppbygging.....	11
2. Hvem tar mer formell utdanning og hvorfor?	12
2.1. Kjennetegn ved de som tar formell utdanning.....	12
2.2. Hva slags utdanning tar deltakerne?.....	16
2.3. Motivasjon for å ta utdanning.....	22
2.4. Utfall av utdanningen	23
2.5. Kort oppsummering av kapitlets hovedfunn	25
3. Hvem er de som ikke deltar i organisert opplæring?	26
3.1. Kjennetegn ved de som ikke deltar i formell utdanning eller ikke-formell opplæring.....	26
3.2. Hadde personene et ønske om å delta?	30
3.3. Hindringer for deltagelse	31
3.4. Kort oppsummering av kapitlets hovedfunn	33
Referanser	34
Vedlegg A: Figurgrunnlag	35
Figurregister	45
Tabellregister	46

1. Innledning

Dagens arbeidsliv står ovenfor raske teknologiske utviklinger og arbeidslivet møter stadig nye kompetansebehov. I Stortingsmeldingen «Utsyn over kompetansebehovet i Norge» pekes det på viktigheten av utdanning og kompetanse:

«God tilgang på kompetanse er avgjørende for at bedrifter skal kunne skape verdier i alle deler av landet, og for at offentlige virksomheter skal kunne levere gode og likeverdige tjenester til innbyggerne. Utdanning og kompetanse er nøkkelen til utvikling i regioner og kommuner, bidrar til offentlige tjenester av høy kvalitet i hele landet og fremmer nødvendig innovasjon i næringslivet.» (Meld. St. 14 (2022–2023), s. 5)

Dette krever at arbeidstakerne videreutvikler kompetanse og lærer gjennom hele livet. Læring kan skje på ulike måter:

- Gjennom deltakelse i det formelle utdanningssystemet
- Gjennom deltakelse i ikke-formell opplæring, som kurs og seminar
- Gjennom læring i arbeidshverdagen

Norge er ett av landene i Europa som har størst deltakelse i kompetanseutvikling gjennom deltakelse i formell utdanning eller ikke-formell opplæring. Eurostat publiserer internasjonale resultater fra undersøkelsen om læring blant voksne for aldersgruppen 25–64 år. Resultatene viser at 60 prosent av voksne i alderen 25–64 år deltok i formell utdanning eller ikke-formell opplæring siste 12 måneder i 2022 (Eurostat, 2023). En person kan delta i en av opplæringsformene, eller delta i både formell utdanning og ikke-formell opplæring samme år. Hvor utbredt deltakelsen i de ulike formene for kompetanseutvikling er, varierer imidlertid. Mens 13 prosent av voksne mellom 25 og 64 år tok utdanning siste 12 måneder, deltok hele 56 prosent i ikke-formell opplæring.

Formålet med denne rapporten er å belyse deltakelse i organisert opplæring. For det første skal vi belyse deltakelse i formell utdanning blant voksne og kartlegge hvem som deltar i utdanning og kjennetegn ved selve utdanningen. Rapporten kartlegger også formålet med å ta utdanningen og hvilke resultater deltakelsen har gitt. Som nevnt ovenfor, har 60 prosent av de voksne deltatt i organisert opplæring, enten gjennom formell utdanning eller gjennom ikke-formell opplæring. Med andre ord har 40 prosent ikke deltatt i noe form for organisert kompetanseutvikling. Det andre formålet med rapporten er å gi mer informasjon om denne gruppen. Hvem er de som ikke deltar i utdanning og opplæring, og hva er hindringene for å delta i organiserte opplæringsaktiviteter?

1.1. Datagrunnlaget

Undersøkelsen om læring blant voksne

I denne rapporten bruker vi data fra undersøkelsen om læring blant voksne 2022. Denne undersøkelsen er den norske delen av Adult Education Survey (AES), en europeisk undersøkelse om deltakelse i kompetanseutvikling i voksenbefolkningen. Formålet med AES er å gi informasjon om blant annet omfanget av ulike læringsformer, nivå og fagområder, motivasjon og hindre for deltagelse i utdanning og opplæring. Undersøkelsen kartlegger også jobbrelatert læring, finansiering av opplæring og deltakelsesmønstre i voksnes læringsaktivitet. Sammen med bakgrunnsinformasjon om hvordan deltagelse varierer i ulike grupper, bidrar undersøkelsen til kunnskapsgrunnlaget for utvikling av kompetansepolitikk.

AES er en individbasert undersøkelse som dekker alle i alderen 18–69 år. I denne rapporten bruker vi data fra undersøkelsen som ble gjennomført i perioden november 2022 – januar 2023. Til denne undersøkelsen ble det trukket et representativt utvalg bestående av 7 000 personer og 51 prosent svarte på undersøkelsen. Mer informasjon om gjennomføringen av undersøkelsen, samt spørre-

skjema, finnes i et eget dokumentasjonsnotat (Grimstad, 2023). I denne rapporten brukes hovedsakelig informasjon om deltakelse i formell utdanning og hindringer for deltakelse i organisert opplæring. I tillegg brukes selvoppgitt informasjon om respondentens økonomiske status, yrke og helsesituasjon.

Nasjonal utdanningsdatabase

Personers høyeste fullførte utdanning er hentet fra registerinformasjon i norsk utdanningsdatabase (NUDB) per 1.10.2021. Personer som ikke står oppført med opplysninger i NUDB, får spørsmål om hvilken høyeste utdanning de har fullført.

Befolkning

Informasjon om bostedskommune, kjønn, alder og husholdningen bygger på opplysninger fra folkeregisteret per oktober 2022.

1.2. Rapportens populasjon

Undersøkelsen om læring blant voksne dekker som nevnt alle personer i alderen 18–69 år. Formålet med denne rapporten er først og fremst å kartlegge deltakelse i livslang læring og deltakelse i organisert opplæring etter at man har avsluttet en førstegangsutdanning. Blant personer i alderen 18–29 år er deltakelse i formell utdanning ofte knyttet til en førstegangsutdanning. Over halvparten av studentene i Norge er 25 år eller eldre (Eurostudent, 2021a). Mange studenter kombinerer utdanning og jobb, og mens flesteparten av studentene med jobb som er yngre enn 30 år ser på seg selv hovedsakelig som student, er studenter i alderen 30 år eller eldre først og fremst yrkesaktive personer som studerer ved siden av å være i jobb (Eurostudent, 2021b).

For å se primært på personer som videreutvikler kompetanse i sammenheng med arbeidslivet, avgrenser vi denne rapporten til personer som er 30–69 år. Merk at populasjonen i denne rapporten, voksne 30–69 år, avviker fra hvordan deltakelse i kompetanseutvikling kartlegges i andre sammenhenger. I Lærevilkårsmonitoren, en tilleggsundersøkelse til Arbeidskraftsundersøkelsen, kartlegges deltakelse i *formell videreutdanning*, som der er definert som utdanning tatt av følgende grupper:

- 1) Alle personer i alderen 35–59 år som har deltatt i formell utdanning
- 2) Personer i alderen 22–34 år som har deltatt i formell utdanning, og som siden 19 års alder har hatt minimum 3 års sammenhengende opphold/pause i sitt studieløp.

Lærevilkårsmonitoren kombinerer informasjon fra en spørreundersøkelse med registerdata om deltakelse i formell utdanning for å definere hvorvidt personer i alderen 22–34 år har tatt en utdanning som er definert som formell videreutdanning. I denne rapporten bruker vi utelukkende informasjon om utdanning basert på respondentenes svar i undersøkelsen om læring blant voksne og vi kartlegger ikke formell videreutdanning slik begrepet er definert i Lærevilkårsmonitoren og analyser basert utelukkende på registerinformasjon (Keute og Fredborg, 2023).

1.3. Begrepsdefinisjoner

Rapporten kartlegger deltakelse i organisert kompetanseutvikling. Kompetanseutvikling kan skje gjennom formell utdanning, ikke-formell opplæring og uformell læring. Av disse tre regnes ikke uformell læring som organisert kompetanseutvikling. De ulike formene for læring er definert som følger:

Formell utdanning referer til all offentlig godkjent utdanning som leder til formell kompetanse. Dette inkluderer grunnskole, moduler, årskurs, fagbrev eller studiekompetanse på videregående skolenivå

(inkludert lærlingep praksis og praksiskandidatkurs), offentlig godkjent høyere yrkesfaglig utdanning, utdanning som gir studiepoeng ved høyskole eller universitet og godkjent videreutdanning som gir spesialisering for profesjoner (for eksempel spesialisering innen medisin).

Ikke-formell opplæring omfatter kurs, seminarer og konferanser der opplæring er hovedformålet. Privattimer og forelesninger/foredrag som ikke inngår i en formell utdanning er også inkludert. I tillegg inkluderer ikke-formell opplæring planlagte perioder med organisert veiledning i arbeids-situasjon av en kollega, instruktør eller veileder, på engelsk kalt «guided on-the-job training».

Uformell læring brukes om den kunnskapen man tilegner seg på egenhånd, utenom organiserte utdannings- og opplæringsopplegg. Læringen må være planlagt i den grad at den skjer på bakgrunn av et bevisst ønske om læring og mål for egen innsats og/eller utbytte. Det at læringen er planlagt skiller uformell læring fra tilfeldig læring, som er den typen kunnskap vi tilegner oss hver dag, uten å tenke så mye over det.

Rapporten kartlegger deltakelsesmønstre etter ulike bakgrunnsvariabler. Nedenfor følger en definisjon av disse.

Høyeste fullførte utdanningsnivå

Personers høyeste fullførte utdanning er hentet fra registerinformasjon i norsk utdanningsdatabase (NUDB) per 1.10.2021.¹ I denne rapporten klassifiserer vi utdanningsnivåer på følgende måte:

- Grunnskole eller ingen fullført utdanning (inkludert uoppgitt utdanning)
- Videregående skolenivå
- Høyere yrkesfaglig utdanning (fagskole)
- Universitets- og høyskoleutdanning

Sentralitet

Statistisk sentralbyrås sentralitetsindeks er et mål på hvor sentrale norske kommuner er. Sentralitet beregnes basert på reisetid til arbeidsplasser og servicefunksjoner. I denne rapporten ser vi på sentralitet for personens bostedskommune per oktober 2022. Verdiene går fra 1 til 6, fra det mest sentrale til det minst sentrale.²

- Sentralitet 1 - Oslo og omkringliggende kommuner. Inkluderer Oslo, Nordre Follo, Bærum, Rælingen, Lørenskog og Lillestrøm
- Sentralitet 2 - Store bykommuner og kommuner på det sentrale Østlandet. Inkluderer for eksempel Bergen, Trondheim, Stavanger, Asker og Drammen
- Sentralitet 3 - Mellomstore kommuner og tilhørende områder. Inkluderer for eksempel Bodø, Kristiansand, Stjørdal, Sandefjord
- Sentralitet 4 - Mindre kommuner og tilhørende områder. Inkluderer for eksempel Vennesla, Sør-Odal, Verdal og Karmøy
- Sentralitet 5 - Distriktskommuner, tettsteder. Inkluderer for eksempel Vestnes, Hemsedal, Åsnes, Sirdal og Sørreisa
- Sentralitet 6 - Distriktskommuner, mindre steder. Inkluderer for eksempel Utsira, Lødingen, Askvoll og Tysnes

I rapporten bruker vi følgende tredeling av sentralitet:

¹ Les mer om hvordan en persons høyeste fullførte utdanningsnivå klassifiseres her: <https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/hvordan-klassifiseres-en-persons-hoyeste-utdanningsniva>

² En oversikt over alle norske kommuners sentralitetsverdi finnes i Standard for sentralitet: <https://www.ssb.no/klass/klassifikasjoner/128/korrespondanser/986>

- Sentrale kommuner: Sentralitet 1 og 2
- Mellomsentrale kommuner: Sentralitet 3 og 4
- Distriktskommuner: Sentralitet 5 og 6

Økonomisk status

Informasjon om respondentens økonomiske status er basert på spørsmål om egen oppfatning av viktigste aktivitet på svartidspunktet. I denne rapporten bruker vi følgende gruppering:

- Yrkesaktiv heltid
- Yrkesaktiv deltid
- Arbeidsledig
- Student
- Utenfor arbeidsstyrken

Husholdningsinformasjon

Informasjon om husholdningen er basert på informasjon om hvem respondenten bor sammen med og følgende gruppering brukes:

- Aleneboende
- Mor/far med barn
- Par uten barn
- Par med barn
- Annen husholdningstype

Yrke

Yrke er kodet etter Standard for yrkesklassifisering³ og gruppert på følgende måte:

- Ledere
- Høyskoleyrker
- Akademiske yrker
- Kontoryrker
- Salg- og serviceyrker
- Håndverkere
- Prosess- og maskinoperatører, transportarbeidere
- Andre yrker

Foreldrenes utdanningsnivå

Foreldrenes utdanningsnivå er basert informasjon respondenten har oppgitt i spørreskjema. Vi bruker utdanningsnivået til forelderen med høyest utdanning og vi skiller mellom følgende nivåer:

- Grunnskole eller uoppgitt utdanning
- Videregående eller påbygging til videregående
- Universitets- og høyskoleutdanning

³ <https://www.ssb.no/klass/klassifikasjoner/7>

1.4. Rapportens oppbygging

I rapportens kapittel 2 ser vi nærmere på personer i alderen 30–69 år som har deltatt i formell utdanning siste 12 måneder. Hvem er deltakerne i formell utdanning? Hva slags utdanning tar de? Hva er grunnen til at de tok utdanning og hvilke resultater har utdanningen gitt? Kapitlet avsluttes med en oppsummering av de viktigste hovedfunnene.

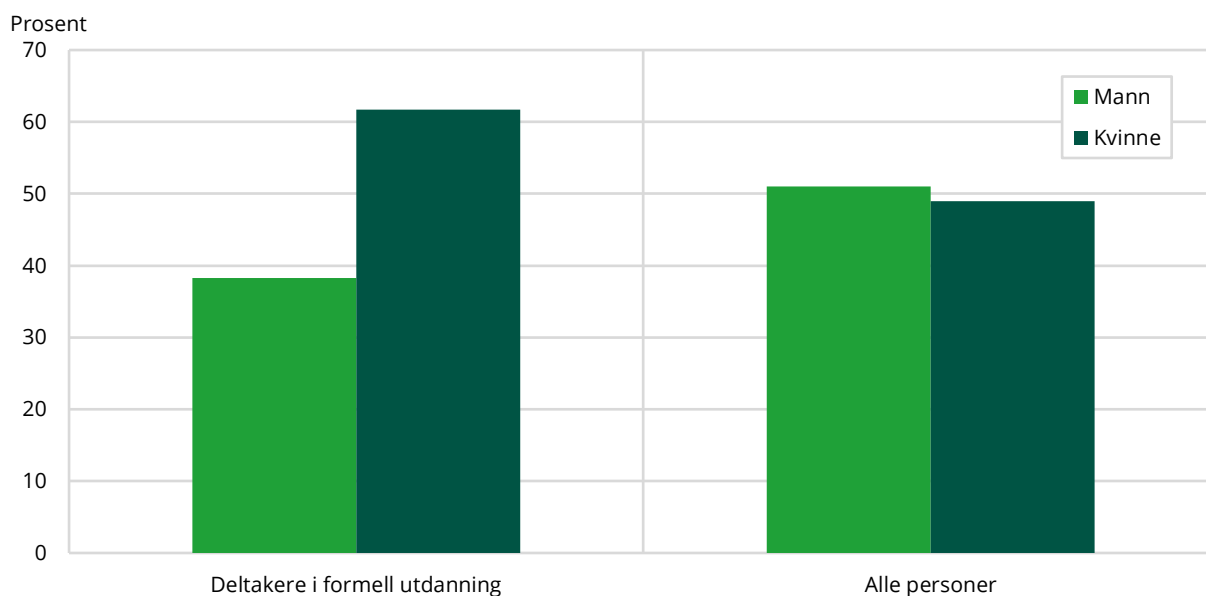
Kapittel 3 i rapporten fokuserer på personer som verken har deltatt i formell utdanning eller ikke-formell opplæring. I dette kapitlet vil vi se på kjennetegn ved de som ikke deltok, samt kartlegge hvorvidt personene hadde et ønske om å delta i organisert opplæring. Kapitlet vil også kartlegge hindringer for deltakelse i organisert opplæring. Også i kapittel 3 avslutter vi med en oppsummering av hovedfunnene.

2. Hvem tar mer formell utdanning og hvorfor?

2.1. Kjennetegn ved de som tar formell utdanning

Resultater fra undersøkelsen om læring blant voksne viser at 243 300 av 2 825 400 personer i alderen 30–69 år deltok i formell utdanning de siste 12 månedene.⁴ Andelen som deltok i slik utdanning var altså 8,7 prosent av befolkningen i aldersgruppen. Som figur 2.1 viser, var det en overvekt av kvinner som har deltatt i formell utdanning. Kvinner utgjorde 62 prosent av deltakerne, mens menn stod for 38 prosent. Blant alle personer i alderen 30–69 år var det omtrent like store andeler kvinner og menn. At kvinner utgjør en større andel av deltakerne, gjenspeiler at det er mer vanlig blant kvinner å ta mer utdanning, og bekrefter dermed resultater fra Lærevilkårsmonitoren (Statistisk sentralbyrå, 2023). I dette kapitlet skal vi gjennomgående sammenligne fordelingen av ulike grupper i populasjonen og blant deltakerne for å belyse *hvem* som tar mer formell utdanning. At kvinner er overrepresentert blant deltakere i formell utdanning, sier imidlertid ikke hvor mye mer vanlig det er for kvinner å ta formell utdanning, sammenlignet med menn. Derfor inneholder vedlegg A også absolutte tall på antall deltakere⁵ i de ulike gruppene, slik at det er mulig å beregne andel personer i ulike grupper som har deltatt i formell utdanning.

Figur 2.1 Fordeling av befolkningen og deltakere i formell utdanning blant voksne 30–69 år, etter kjønn. 2022. Prosent

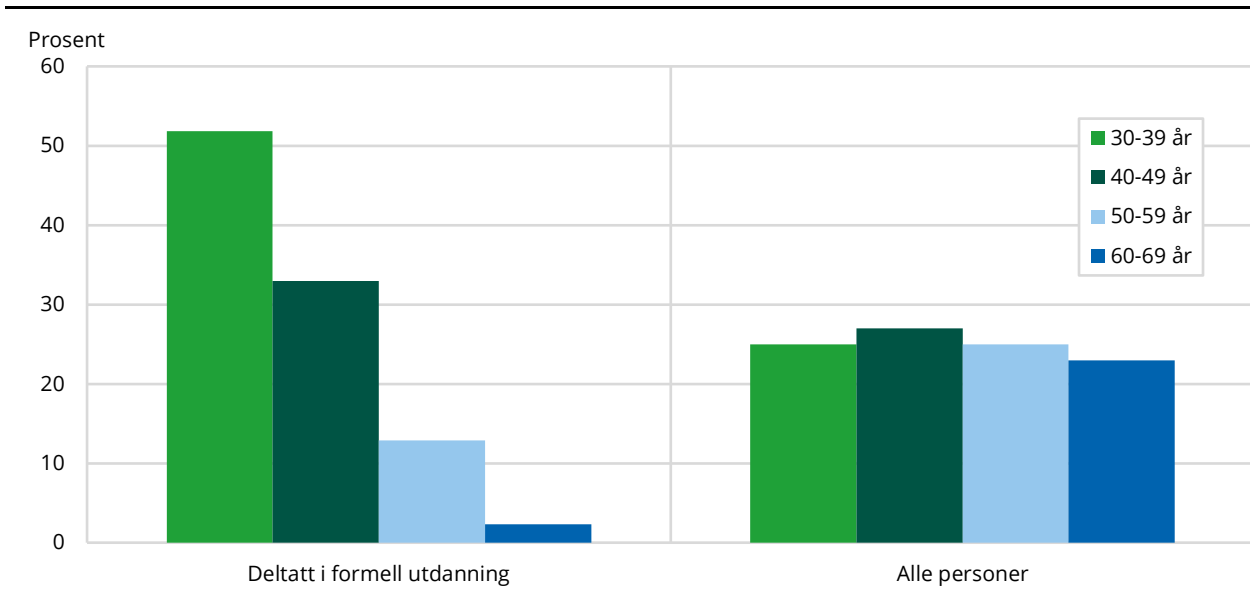
Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Ser man nærmere på hvor stor andel deltakere i ulike aldersgrupper utgjør, ser man tydelige aldersforskjeller. Det er personer i alderen 30–39 år som utgjorde den klart største andelen av deltakerne i formell utdanning, med i overkant av 50 prosent. Aldersgruppen 40–49 år var nest størst og stod for 33 prosent av deltakerne i 2022. Jo eldre deltakerne er, jo mindre vanlig var det å ta mer utdanning. Personer som er i alderen 60–69 år stod for kun 2 prosent av voksne i formell utdanning siste 12 måneder i 2022.

⁴ Resultatene fra undersøkelsen om læring blant voksne er korrigert for skjevheter. Datasettet er vektet til å gjenspeile antall personer i populasjonen. I vedlegg A viser vi både antall respondenter, antall personer i populasjonen (vektede resultater) og hvor stor andel ulike grupper utgjør blant deltakerne.

⁵ Det er 185 personer i alderen 30–69 år som har oppgitt at de har deltatt i formell utdanning i undersøkelsen om læring blant voksne. Nedbryting av resultatene kan føre til usikkerhet i resultatene.

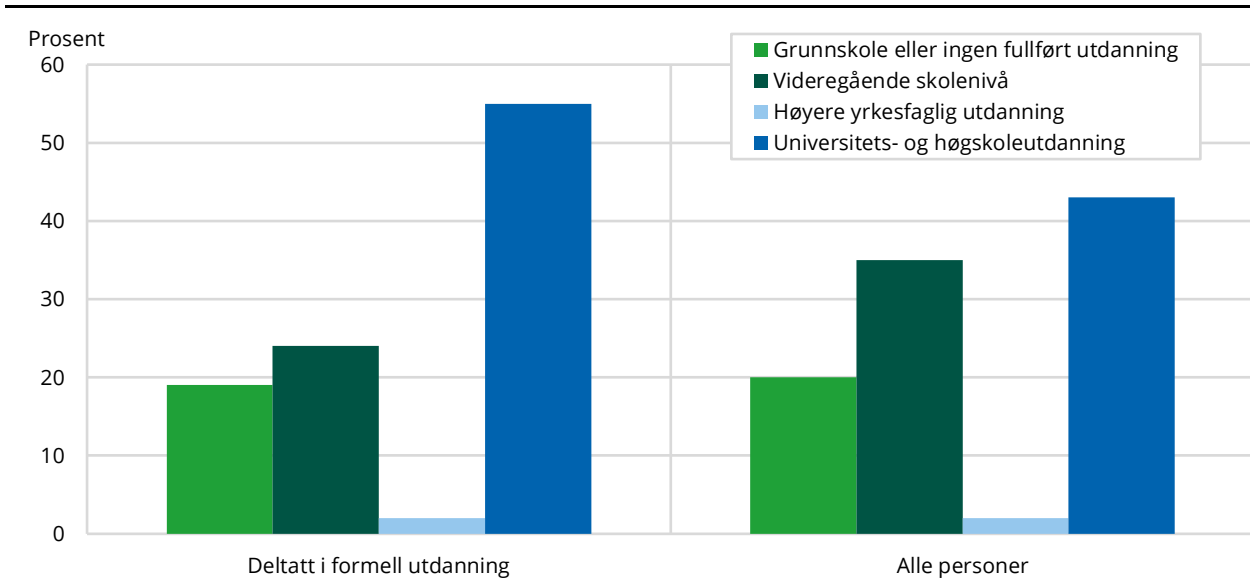
Figur 2.2 Fordeling av befolkningen og deltakere i formell utdanning blant voksne 30–69 år, etter alder. 2022. Prosent

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Resultater fra Lærevilkårsmonitoren (Statistisk sentralbyrå, 2023) og tidligere analyser av videreutdanning (Keute og Fredborg, 2023) viser at det er de som har et høyt utdanningsnivå fra før, som i størst grad deltar i mer kompetanseutvikling gjennom formell utdanning. Dette mønsteret gjenspeiles også i figur 2.3 som viser deltakerne i formell utdanning etter deres høyeste fullførte utdanningsnivå. Blant alle personer i alderen 30–69 år utgjorde de med universets- og høgskoleutdanning 43 prosent i 2022. Blant deltakerne i formell utdanning, derimot, hadde 55 prosent universets- og høgskoleutdanning. Mens personer med universitets- og høgskoleutdanning var overrepresentert, ser vi at de som har videregående utdanning som sin høyeste fullførte utdanning var noe underrepresentert blant deltakerne. De utgjorde 24 prosent av deltakerne, men stod for 35 prosent av alle i populasjonen. Personer med grunnskoleutdanning utgjorde 19 prosent av deltakerne og stod for omtrent like stor andel i hele befolkningen i alderen 30–69 år. Også personer med høyere yrkesfaglig utdanning var omtrent like store grupper både blant deltakerne og blant alle voksne i aldersgruppen.

Figur 2.3 Fordeling av befolkningen og deltakere i formell utdanning blant voksne 30–69 år, etter høyeste fullførte utdanning. 2022. Prosent

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Videre ser vi nærmere på deltakere etter bostedskommunens sentralitet. Personer bosatt i de mest sentrale kommunene utgjorde over halvparten av alle deltakerne i formell utdanning i 2022, mens personer i mellomsentrale kommuner stod for 41 prosent. De som bor i distriktskommunene, utgjorde kun 3 prosent av deltakerne. Sammenlignet med gruppenes størrelse i hele befolkningen, var personer i de sentrale kommunene noe overrepresentert, mens bosatte i distriktskommunene var underrepresentert blant deltakerne. De siste årene har det vokst frem et større nettbasert utdanningstilbud. Resultatene fra undersøkelsen om læring blant voksne gjør det ikke mulig å konkludere med at personer som bor i sentrale og mellomsentrale kommuner har bedre tilgang til utdanning enn de som bor i distriktskommunene, men viser at personer bosatt i disse kommunene deltar i større grad enn bosatte i distriktskommunene. Vi vet imidlertid også at det er forskjeller i utdanningsnivået når vi sammenligner sentrale og mindre sentrale kommuner og blant de mest sentrale kommunene er det en betydelig større andel personer som har fullført universitets- og høyskoleutdanning (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2021). Forskjeller mellom sentrale kommuner og distriktskommuner kan altså også gjenspeile at personer med universitets- og høyskoleutdanning deltar i formell utdanning i størst grad.

Tabell 2.1 Fordeling av befolkningen og deltakere i formell utdanning blant voksne 30–69 år, etter bostedskommunens sentralitet. 2022. Prosent

	Deltakere i formell utdanning	Alle personer i populasjonen
Sentrale kommuner	55	50
Mellomsentrale kommuner	41	40
Distriktskommuner	3	11

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Personer som er yrkesaktive på heltid utgjorde nesten 2 av 3 personer i hele befolkningen mellom 30 og 69 år. Blant personer som deltok i formell utdanning i 2022 stod de også for en stor andel, 56 prosent. Andelen blant deltakerne var altså noe lavere enn yrkesaktives andel av hele populasjonen. Dette skyldes at det er noen grupper som var noe overrepresentert blant deltakerne. Personer som ser på seg selv hovedsakelig som studenter stod for hele 24 prosent av deltakerne, men utgjorde kun to prosent i populasjonen. Hver tredje student i Norge er 30 år eller eldre (Eurostudent, 2021a) og flesteparten av studentene i aldersgruppen ser på seg som hovedsakelig yrkesaktive (Eurostudent 2021b). Om en person kombinerer å ta utdanning og å være i jobb, er det likevel ikke sikkert at en ser på seg selv som hovedsakelig yrkesaktiv og noen kan gi studiene forrang fremfor betalt arbeid når de blir bedt om å oppgi sin økonomiske status.

Arbeidsledige utgjorde 8 prosent av deltakerne, som tyder på at deltakelse i formell utdanning var noe vanligere i denne gruppen enn i andre grupper i 2022. Dette er i tråd med tidligere funn fra Lærevilkårsmonitoren, som bekrefter at ikke-sysselsatte tar mest videreutdanning (Sundberg, 2020). En viktig motivasjon for utdanning blant de som ikke er i jobb, kan være at en tar mer utdanning eller omskolerer seg for nettopp å øke sjansen for å komme i jobb igjen.

Tabell 2.2 Fordeling av befolkningen og deltakere i formell utdanning blant voksne 30–69 år, etter økonomisk status. 2022. Prosent

	Deltakere i formell utdanning	Alle personer i populasjonen
Yrkesaktiv heltid	56	65
Yrkesaktiv deltid	6	7
Arbeidsledig	8	4
Student	24	2
Utenfor arbeidsstyrken	6	22

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

En utdanning kan lede frem til at man får en ny jobb eller et nytt yrke, og tidligere analyser har vist at det er enkelte yrkesgrupper som deltar i mer utdanning i større grad enn andre. For eksempel er

det enkelte yrkesgrupper som går over til lederstillinger etter å ha tatt mer utdanning (Keute og Fredborg, 2023). Blant de som tok formell utdanning i 2022 og var yrkesaktive, utgjorde personer i høyskoleyrker og akademiske yrker henholdsvis 46 og 22 prosent. Begge gruppene var overrepresentert når vi sammenligner størrelsen med andelen de utgjorde blant alle personer i alderen 30–69 år. Yrker i disse kategoriene krever vanligvis at en har fullført universets- og høyskoleutdanning og vi har allerede sett at personer med universets- og høyskoleutdanning deltok i større grad i formell utdanning enn de med et lavere utdanningsnivå. Tabell 2.3 viser også at yrkesgrupper som håndverkere og prosess- og maskinoperatører og transportarbeidere var underrepresentert blant deltakerne og tok formell utdanning i mindre grad enn andre yrkesgrupper.

Tabell 2.3 Fordeling av yrkesaktive i befolkningen og deltakere i formell utdanning blant voksne 30–69 år, etter yrke. 2022. Prosent

	Deltakere i formell utdanning	Alle personer i populasjonen
Ledere	6	11
Høyskoleyrker	46	31
Akademiske yrker	22	18
Kontoryrker	5	5
Salg- og serviceyrker	13	15
Håndverkere	1	8
Prosess- og maskinoperatører, transportarbeidere	4	7
Andre yrker	3	5

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Det er også forskjeller i deltakelse i formell utdanning mellom ulike husholdningstyper. Største-parten av deltakerne i formell utdanning i 2022 var personer som bor med partner og barn, og denne gruppen stod for 52 prosent av alle deltakerne. I populasjonen utgjorde gruppen en noe mindre andel, 46 prosent. En gruppe som var noe underrepresentert blant deltakerne, er par uten barn. De stod for 15 prosent av deltakerne, men for 24 prosent i populasjonen. En mulig grunn kan være at det er mange unge par i denne gruppen, som nettopp har startet karrieren i arbeidslivet og som ikke har hatt behov for å ta mer formell utdanning enda.

Tabell 2.4 Fordeling av befolkningen og deltakere i formell utdanning blant voksne 30–69 år, etter husholdningstype. 2022. Prosent

	Deltakere i formell utdanning	Alle personer i populasjonen
Aleneboende	20	17
Mor/far med barn	8	6
Par uten barn	15	24
Par med barn	52	46
Annen husholdningstype	6	7

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Hvorvidt personer er yrkesaktive eller ikke, og hvilken utdanning de har fra før, kan ha noe å si for om de tar mer formell utdanning. Men også deres selvrapporterte helsesituasjon kan påvirke muligheter for å ta mer utdanning og det kan tenkes at personer med dårlig helsesituasjon deltar i formell utdanning i mindre grad enn de med god helse. Resultatene tyder på at de med god eller svært god helse var noe overrepresentert blant deltakerne, med 74 prosent, mens de utgjorde 70 prosent i hele populasjonen i 2022. Likevel kan vi ikke se en stor underrepresentasjon av gruppene med verken god eller dårlig, eller dårlig helse.

Tabell 2.5 Fordeling av befolkningen og deltakere i formell utdanning blant voksne 30–69 år, etter helse. 2022. Prosent

	Deltakere i formell utdanning	Alle personer i populasjonen
God eller svært god helse	74	70
Verken god eller dårlig helse	15	19
Dårlig eller svært dårlig helse	11	11

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Note: 31 personer med uoppgitt helse er holdt utenfor.

Tidligere har vi sett at personer med universitets- og høgskoleutdanning er overrepresentert blant deltakerne i formell utdanning. Barn av foreldre med høy utdanning presenterer ofte bedre på skolen (Grendal, 2022) og deltar i større grad i universitets- og høgskoleutdanning enn barn hvis foreldre har et lavere utdanningsnivå. Også når vi ser på hvorvidt deltakelse i formell utdanning blant voksne 30–69 år varierer etter foreldrenes utdanningsnivå, ser vi at personer hvis foreldre har universitets- og høgskoleutdanning er overrepresentert blant deltakerne. De utgjør 40 prosent av alle som tok formell utdanning. Blant alle voksne i aldersgruppen står personer hvis foreldre har universitets- og høgskoleutdanning kun for 30 prosent.

Tabell 2.6 Fordeling av befolkningen og deltakere i formell utdanning blant voksne 30–69 år, etter foreldrenes utdanningsnivå. 2022. Prosent

	Deltakere i formell utdanning	Alle personer i populasjonen
Grunnskole eller ingen fullført utdanning	15	20
Videregående utdanning eller påbygging til videregående	45	50
Universitets- og høgskoleutdanning	40	30

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Note: 45 personer med uoppgitt informasjon om foreldrenes utdanningsnivå er holdt utenfor.

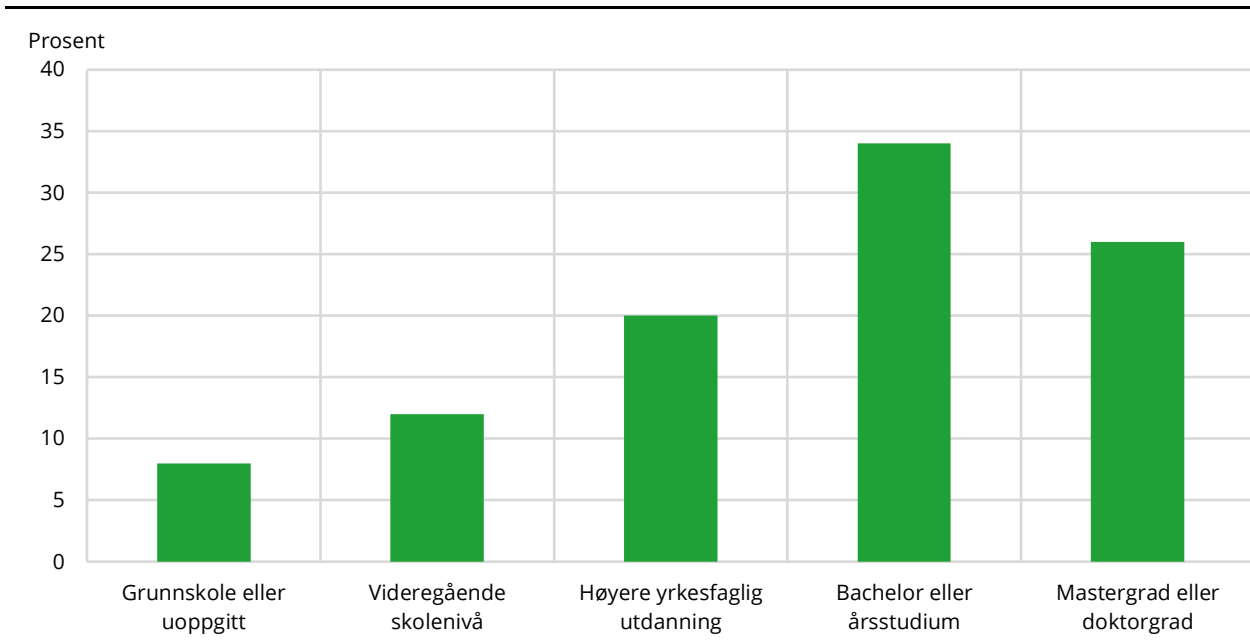
2.2. Hva slags utdanning tar deltakerne?

I kapittel 2.1 har vi sett at rundt 9 prosent av voksne i alderen 30–69 år har tatt formell utdanning siste 12 måneder i 2022 og at det er noen grupper i befolkningen som deltar i større grad enn andre grupper. I dette kapitlet skal vi se nærmere på *hvilken* utdanning deltakerne tar. På hvilket nivå var utdanningen, var den nettbasert og hvem betalte for eventuelle kostnader ved utdanningen?

Av mer enn 243 000 deltakere i formell utdanning siste 12 måneder, var det over 83 000 som tok en bachelorutdanning eller et årsstudium. Hver tredje av deltakerne i formell utdanning deltok på utdanning på dette nivået. Ytterligere 26 prosent av deltakerne tok utdanning på master- eller doktorgradsnivå, som vil si at 6 av 10 deltakere tok utdanning på universitets- og høgskolenivå. Dette samsvarer med tidligere analyser som viser at mye av utdanningen som tas av voksne er utdanning på universitets- og høgskolenivå (Keute og Fredborg, 2023).

En utdanning kan enten bygge på en utdanning en har fra før, for eksempel en spesialisering innenfor et spesifikt område, eller på et nytt fagfelt, altså en omskolering. Kompetansebehovsutvalget har pekt på at høyere yrkesfaglig utdanning har en viktig rolle for å dekke kompetansebehov i arbeidslivet (Kompetansebehovsutvalget, 2022). Til sammen var det 20 prosent av deltakerne som tok høyere yrkesfaglig utdanning. Det er ikke vanlig å ta utdanning på et lavere nivå enn videregående og kun 8 prosent av deltakerne tok grunnskoleutdanning. Skoleåret 2022-2023 fikk over 8 000 voksne i Norge grunnskoleopplæring og flesteparten av deltakerne er innvandrere, ofte med kort botid (Evensen, 2024).

Figur 2.4 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter nivå på utdanningen. 2022. Prosent

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Videre ser vi på utdanningens fagfelt. Det er noen fagfelt som velges oftere enn andre. *Helse* er fagfeltet som har flest deltakere med 19 prosent som tok utdanning innen dette fagfeltet. Ytterligere 14 prosent tok fag innen *lærer- eller pedagogikkutdanning*. Et annet stort fagfelt var *bedriftsøkonomiske og administrative fag*, som stod for 12 prosent av deltakerne i formell utdanning i 2022. Både *sykepleierstudiet* og utdanning innen *økonomi og administrasjon* er blant utdanningene med flest studenter på universitets- og høyskolenivå (Nygård, 2024). At det også er vanlig å ta fag innen feltet *lærer- og pedagogikkutdanning*, kan henge sammen med videreutdanningsordninger rettet mot lærere, som skal bidra til å oppfylle krav om å ha både fagspesifikk kompetanse og lærerutdanning for å kunne undervise i grunnskolen og på videregående skole.⁶

Tabell 2.7 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter fagfelt. 2022. Prosent

Fagfelt	Andel
Bedriftsøkonomiske og administrative fag	12
Helse	19
Lærer- eller pedagogikkutdanning	14
Samfunnsfag og atferdsvitenskap	7
Annet fagfelt	48

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Halvparten av deltakerne i formell utdanning begynte i utdanningen de tok siste 12 måneder mer enn 10 år etter at de har avsluttet sin høyeste fullførte utdanning. For ytterligere 19 prosent av deltakerne begynte den nye utdanningen 5–10 år senere. Det store flertallet av voksne i alderen 30–69 år har altså påbegynt en ny utdanning minst 5 år etter den høyeste fullførte utdanningen. For noen deltakere begynte utdanningen de tok siste 12 måneder 0–2 år etter at de hadde fullført sin høyeste fullførte utdanning. Dette er ikke nødvendigvis et uttrykk for at man tar ny utdanning kort tid etter å ha tatt en utdanning, men kan også gjenspeile at utdanningen personene tok siste 12 måneder, kan være en utdanning de har påbegynt for flere år siden og som også er deres høyeste fullførte utdanning per tidspunktet undersøkelsen ble gjennomført. Likevel tyder resultatene altså på at det gjerne går minst 5 år før deltakerne tar mer utdanning.

⁶ Kravene for tilsetning og undervisning i fag er spesifisert i opplæringslovens §14-4.

Tabell 2.8 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter antall år mellom høyeste fullførte utdanning og utdanning tatt siste 12 måneder. 2022. Prosent

	Andel
0-2 år	17
3-5 år	15
5-10 år	19
Mer enn 10 år	50

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

De siste årene har digitaliseringen ført til at utdanning og undervisning kan gjennomføres nettbasert i større grad. Blant alle voksne i alderen 30–69 år som tok formell utdanning siste året, var utdanningen utelukkende organisert som fysisk undervisning blant 25 prosent av deltakerne. Med andre ord hadde 3 av 4 deltakere innslag av nettbasert utdanning. 23 prosent hadde kun undervisning på internett. For mange deltakere i formell utdanning kan koronapandemien ha påvirket hvordan utdanningen ble gjennomført og restriksjoner som følge av pandemien kan ha bidratt til at utdanningen i større grad har vært nettbasert.⁷ Det vanligste var likevel at undervisningen ble gjennomført både fysisk og nettbasert, og den vanligste måten var et større innslag av fysisk undervisning. 36 prosent av deltakerne hadde mest fysisk undervisning og noe digital undervisning.

Nettbasert utdanning åpner opp for at man kan ta mer utdanning selv om man ikke bor i nærheten av en høgskole, et universitet eller en fagskole. Når vi bryter ned resultatene etter sentralitet til deltakernes bostedskommune, ser vi at de som er bosatt i sentrale kommuner deltok i undervisning som var kun fysisk i noe større grad, men alt i alt kan vi observere kun små forskjeller mellom deltakerne bosatt i de mest sentrale kommunene og de som bor i mellomsentrale kommuner og distriktskommuner.

Tabell 2.9 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter undervisningsform og bostedskommunens sentralitet. 2022. Prosent

	Alle deltakere	Mellomsentrale og distriktskommuner	Sentrale kommuner
Bare undervisning på internett	23	26	21
Mest fysisk undervisning	36	36	36
Bare fysisk undervisning	25	23	26
Mest undervisning på internett	16	15	17

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

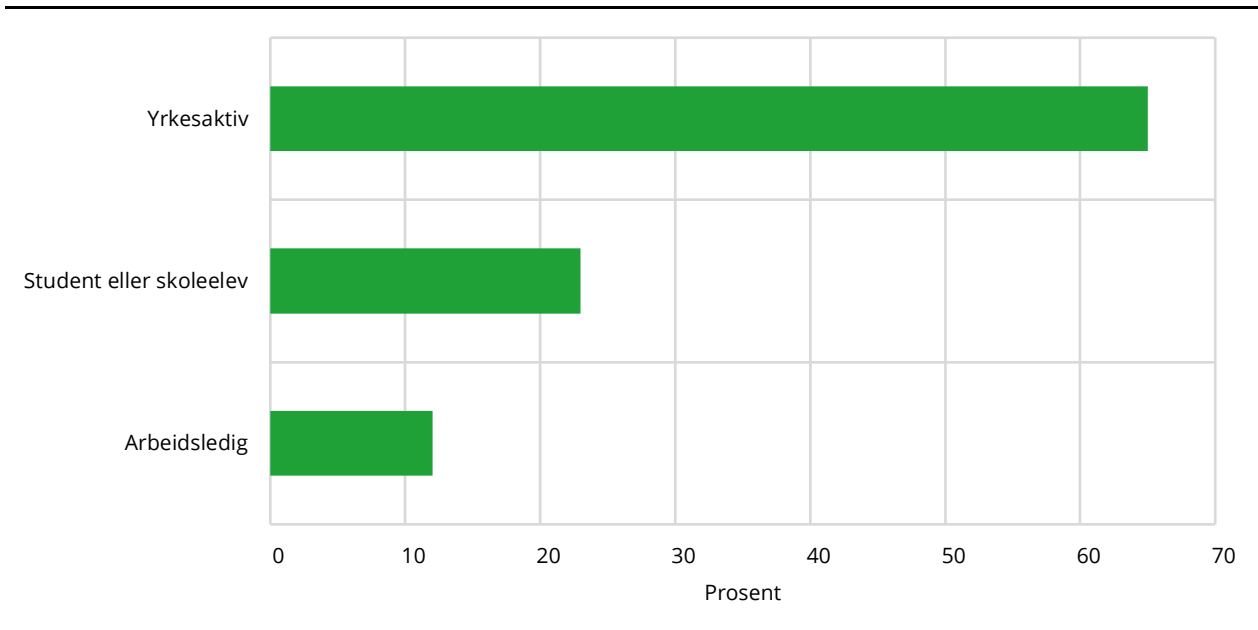
Note: 2 personer med manglende informasjon om gjennomføring av undervisningen er holdt utenfor.

Hvordan utdanningen gjennomføres, kan også være avhengig av respondentens økonomiske status ved den påbegynte utdanningen. Vi har allerede sett forskjeller i deltakelsen mellom de som er yrkesaktive og de som ikke er det. Status ved påbegynt utdanning er ikke nødvendigvis det samme som status ved intervjudtidspunktet som ble omtalt i kapittel 2.1 og kan ha endret seg.

Vi ser at rundt 2 av 3 deltakere var yrkesaktive da de begynte på utdanningen de tok siste 12 måneder. 23 prosent var studenter og i overkant av 10 prosent arbeidsledige.

⁷ Se også delkapittel 2.3 for omtale av hvorvidt koronapandemien har påvirket deltakelse i utdanning.

Figur 2.5 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter økonomisk status ved påbegynt utdanning. 2022. Prosent

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Hvorvidt deltakerne var yrkesaktive eller ikke da de begynte på utdanningen, kan også ha noe å si for når utdanningen ble gjennomført. Av alle deltakerne var det 23 prosent som ikke jobbet da de tok utdanning. Blant de øvrige deltakerne ser vi at det både var vanlig å ta utdanning i og utenom arbeidstid. Av alle deltakerne var det 34 prosent som oppgir at utdanningen de tok kun foregikk utenfor betalt arbeidstid, mens for 15 prosent var all utdanning innenfor betalt arbeidstid.

Ettersom det har noe å si om respondenten var yrkesaktiv, skal vi skille mellom de som var yrkesaktive da de tok utdanningen og andre økonomiske statuser. Ikke overraskende var det mest vanlig blant de med en annen status (arbeidsledig eller student) at de ikke jobbet da de tok utdanning. Likevel har også personer i denne gruppen tatt utdanning i eller utenfor betalt arbeidstid. Selv om en ikke ser på seg hovedsakelig som yrkesaktiv, kan en person for eksempel kombinere jobb og studier eller skolegang.

Blant yrkesaktive var det mest vanlig – med 44 prosent – å ta utdanning bare utenfor betalt arbeidstid. Nest vanligst var det å kombinere utdanning i og utenfor betalt arbeidstid. 25 prosent tok utdanningen mest innenfor betalt arbeidstid, mens for 15 prosent av de yrkesaktive deltakerne foregikk utdanningen mest utenfor arbeidstid. Kun 15 prosent av de yrkesaktive deltakerne tok utdanning kun innenfor betalt arbeidstid.

Tabell 2.10 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter tidspunkt for utdanningen og økonomisk status ved påbegynt utdanning. 2022. Prosent

	Alle deltakere	Yrkesaktiv	Annet
Bare utenfor betalt arbeidstid	34	44	15
Bare innenfor betalt arbeidstid	15	15	14
Jobbet ikke da jeg deltok	23	0	63
Mest innenfor betalt arbeidstid	18	25	6
Mest utenfor betalt arbeidstid	11	15	2

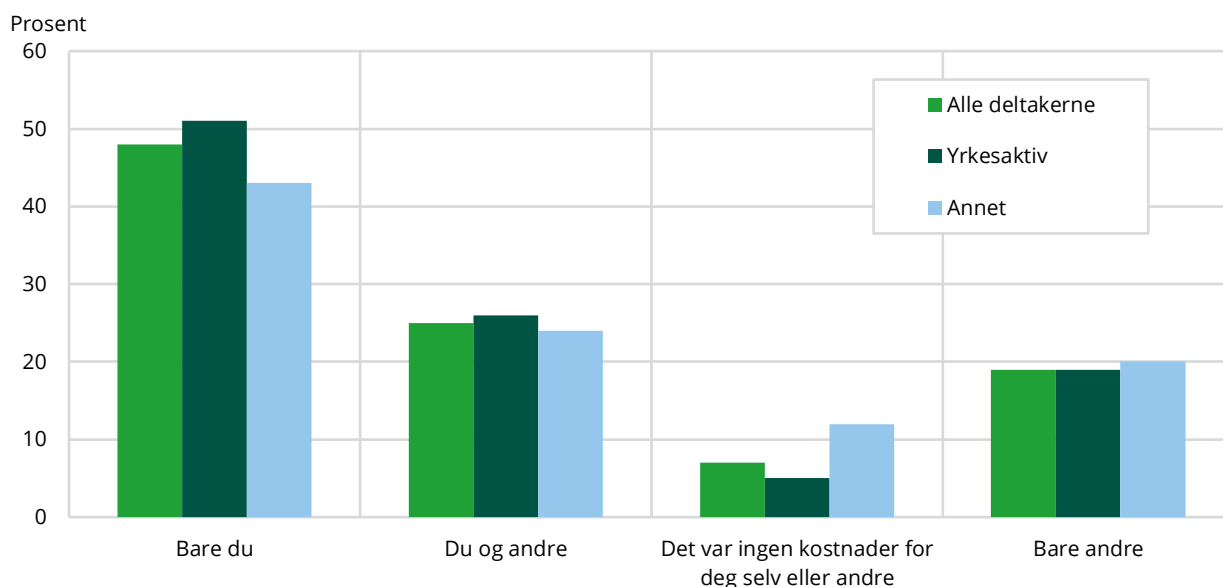
Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Note: 4 observasjoner med manglende informasjon om tidspunkt for utdanningen er holdt utenfor.

Hvorvidt deltakerne har et arbeidsforhold, kan også ha noe å si for finansieringen av eventuelle kostnader ved en utdanning. Blant alle deltakerne var det i underkant av halvparten som betalte kostnader ved utdanningen selv. Andelen var noe mindre blant personer som ikke var hovedsakelig

yrkesaktive da de begynte på utdanningen, med 43 prosent. Ikke-yrkesaktive personer skiller seg også ut ved at de i noe større grad deltok i utdanninger som ikke hadde noen kostnader, men det er generelt små forskjeller i hvordan yrkesaktive og andre grupper har finansiert kostnadene ved utdanningen. Å dekke kostnadene selv var det klart vanligste, og nesten halvparten av deltakerne dekket alle kostnader selv. Hver fjerde deltaker betalte kostnader selv og fikk også dekket kostnader av andre og i underkant av 20 prosent av alle deltakere fikk dekket alle utgiftene av andre. Utgifter inkluderer for eksempel skolepenger og semesteravgift, bøker og studiemateriell og PC.

Figur 2.6 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter hvem som betalte kostnader ved utdanningen og økonomisk status ved påbegynt utdanning. 2022. Prosent

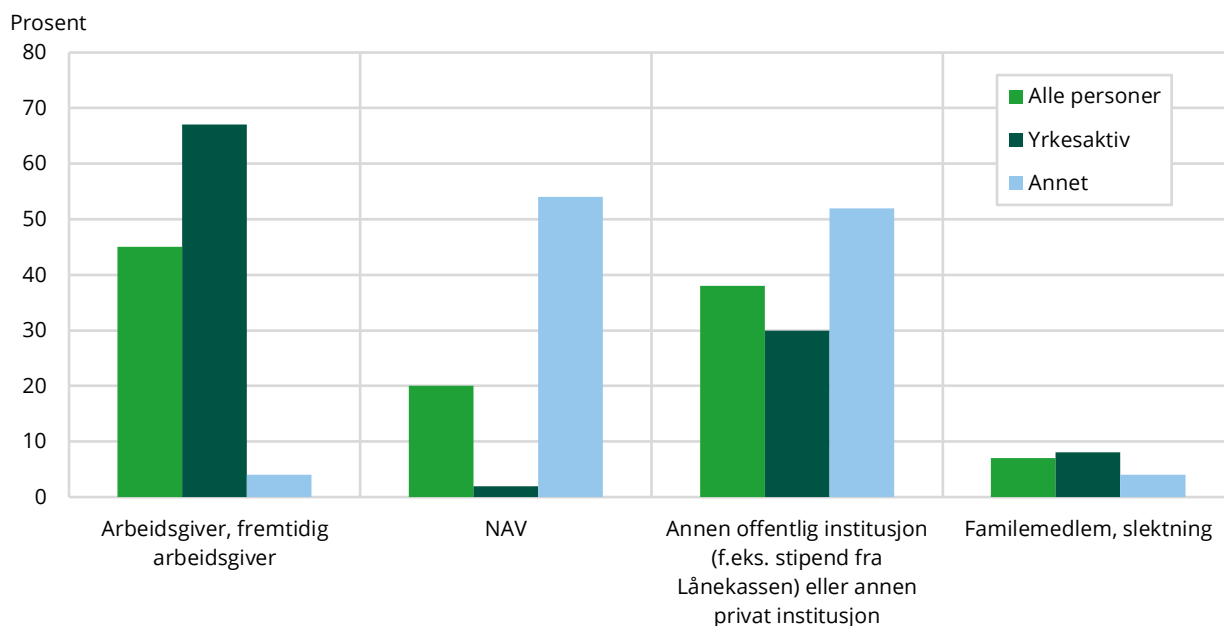

Note: 1 observasjon med manglende informasjon er holdt utenfor.

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Blant de rundt 45 prosent av deltakerne som oppga at andre var med på å betale kostnader, var det vanligst at arbeidsgiver betalte kostnader. Blant alle som fikk betalt kostnader av andre, fikk nesten halvparten (45 prosent) kostnadene helt eller delvis betalt av nåværende eller fremtidig arbeidsgiver. 1 av 5 fikk kostnader helt eller delvis betalt av NAV, mens 2 av 5 fikk kostnadene dekket av andre offentlige eller private institusjoner, for eksempel gjennom stipend fra Lånekassen. Kun 7 prosent fikk kostnadene helt eller delvis betalt av familiemedlemmer og slektninger. Det kan ha vært flere som har finansiert kostnadene og en og samme person kan for eksempel ha fått finansiert kostnader både av arbeidsgiver og familiemedlemmer. Vi ser tydelige forskjeller mellom yrkesaktive og personer som ikke var hovedsakelig yrkesaktive da de begynte på utdanningen. Blant yrkesaktive var det nesten 7 av 10 som fikk finansiert utdanningen av arbeidsgiveren, mens det var mest vanlig å få dekket kostnader av NAV og andre offentlige institusjoner blant personer som ikke var yrkesaktive.

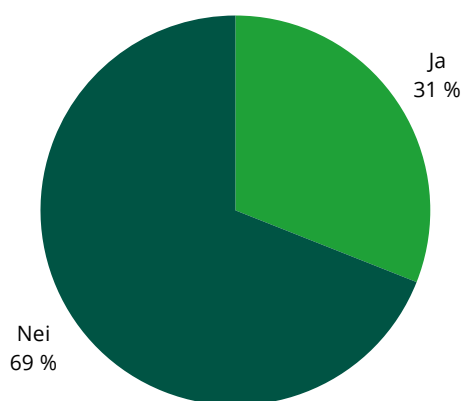
Figur 2.7 Fordeling av deltakere i formell utdanning som hadde kostnader for utdanningen blant personer 30–69 år, etter hvem som betalte kostnader for utdanningen og økonomisk status ved påbegynt utdanning. 2022. Prosent

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.
 Note: Resultatene for personer med økonomisk status «Annet» er usikre.

Undersøkelsen ble gjennomført i 2022/2023. Høsten 2022 var alle koronarestriksjonene fjernet, men deltakerne kan ha påbegynt utdanningen før eller under koronapandemien og hvordan de tok utdanning, kan ha blitt påvirket av pandemien. 31 prosent av alle deltakerne endret deltakelsen i utdanning på grunn av pandemien, mens 69 prosent altså ikke endret deltakelsen som følge av pandemien.

Figur 2.8 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter endret deltakelse på grunn av koronapandemien. 2022. Prosent

Note: 1 observasjon med manglende informasjon er utelatt.
 Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Undersøkelsen har også kartlagt hvordan pandemien har ført til endret deltakelse. Av de som ble påvirket av pandemien, var det først og fremst måten utdanningen ble organisert på som var annerledes. For 73 prosent av deltakerne som ble påvirket av pandemien, ble undervisningen mer nettbasert enn den ellers ville ha vært, mens 62 prosent brukte mer tid på selv læring enn organiserte aktiviteter enn de ville ha gjort dersom det ikke hadde vært en pandemi. Videre ser vi at

18 prosent av de som ble påvirket av korona tok utdanning de ellers ikke ville ha tatt og 26 prosent tok mer utdanning enn de ellers ville ha gjort.

Tabell 2.11 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år som endret deltakelse grunnet koronapandemien, etter koronapandemiens påvirkning på utdanning tatt siste 12 måneder. 2022. Prosent

	Deltok i mer utdanning enn en ellers ville ha gjort	Deltok ikke i utdanning en ellers ville ha tatt	Brukte mer tid på selv læring fremfor organiserte aktiviteter enn en ellers ville ha gjort	Utdanningen ble mer nettbasert en den ellers ville vært
Ja	26	18	62	73
Nei	74	82	38	27

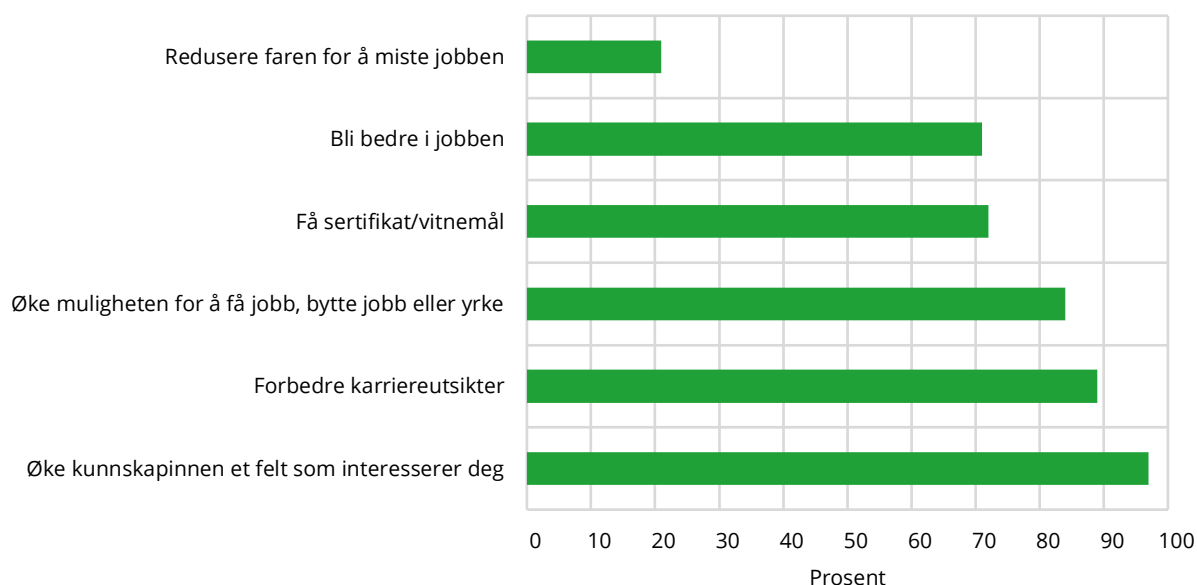
Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

2.3. Motivasjon for å ta utdanning

Det kan være ulike grunner som står bak ønsket om å ta mer utdanning. En kan ta utdanning både for å forbedre karriereutsikter, men også for å oppnå personlig utvikling. Deltakerne i formell utdanning ble spurt hvorvidt ulike grunner var en motivasjon for at de valgte å ta utdanningen de deltok i siste 12 måneder.⁸ En deltaker kan oppgi flere grunner for å ta utdanning og nesten alle deltakere tok utdanning for å øke kunnskapen eller ferdigheter innenfor et område de har interesse for. Likevel var det også veldig vanlig å delta i utdanning på grunn av jobbrelaterte årsaker. Rundt 9 av 10 tok utdanning for å forbedre karriereutsiktene, og 84 prosent sier at de deltar for å øke muligheten til å få jobb eller for å bytte jobb eller yrke. Analyser har vist at sysselsatte som har tatt formell videreutdanning er mer mobile enn de som ikke har tatt det (Keute og Fredborg, 2023).

72 prosent deltok fordi de ønsket å få et sertifikat/vitnemål. Det kan tenkes at en person med relevant arbeidserfaring trenger å formalisere kunnskapen for å utføre et yrke, eller for å kunne ta spesialisering. Å bli bedre i jobben var også en viktig motivasjon for de fleste deltakerne, mens det å redusere faren for å miste en jobb var en motivasjon for kun 21 prosent av deltakerne.

Figur 2.9 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter motivasjon for å ta utdanningen. 2022. Prosent

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

⁸ En full oversikt over alle grunner for å ta utdanning finnes i vedlegg A.

En deltaker kan ha mange ulike grunner for å delta i utdanning og undersøkelsen har også kartlagt hva som er den viktigste grunnen til deltakelse i utdanningen. Økt mulighet for å få eller bytte jobb var den viktigste grunnen for 30 prosent av deltakerne. Nesten like stor andel, 27 prosent, oppgir muligheten for å øke kunnskap innen et felt en er interessert i, mens ytterligere 19 prosent deltok først og fremst for å forbedre karriereutsikter. Mens bedre jobb- og karriereutsikter altså var en viktig motivasjon, ser det også ut til at personlige interesser er en viktig motivasjon for å ta mer utdanning.

Tabell 2.12 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter den viktigste grunnen for deltakelse. 2022. Prosent

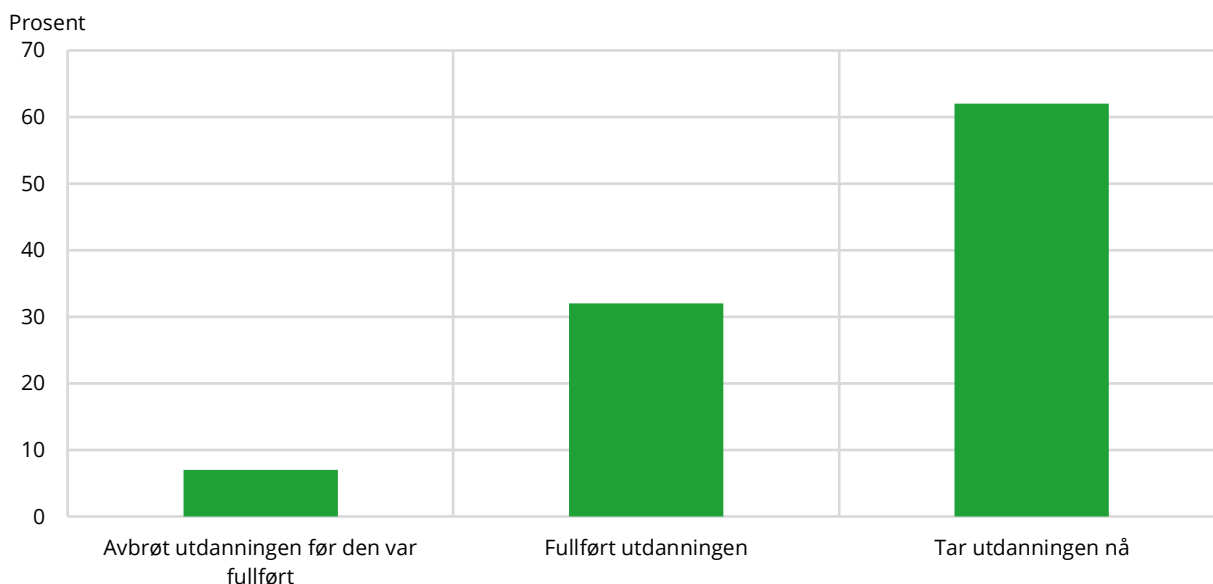
	Andel
For å øke muligheten for å få jobb, bytte jobb eller yrke	30
For å øke kunnskap eller ferdigheter innen et felt som interesserer deg	27
For å forbedre karriereutsikter	19
For å bli bedre i jobben	9
Annen hovedgrunn	15

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

2.4. Utfall av utdanningen

I dette delkapitlet ser vi nærmere på hvilke utfall utdanningen har ført til. Om utdanningen har gitt resultater, kan være avhengig av om den er fullført eller ikke. Blant alle som tok en utdanning i 2022, var det i overkant av 60 prosent som ikke har fullført utdanningen enda og som fremdeles var i gang med utdanningen. 7 prosent av deltakerne hadde avbrutt utdanningen uten å fullføre, mens i overkant av 30 prosent hadde fullført utdanningen.

Figur 2.10 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter fullføring av utdanningen. 2022. Prosent

Note: 1 observasjon med manglende informasjon er utelatt.

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Tidligere analyser har vist at de som tar videreutdanning er mer mobile på arbeidsmarkedet enn andre lønnstakere (Keute og Fredborg, 2023). De bytter i større grad arbeidsgiver, yrke og næringen de jobber i. Også undersøkelsen om læring blant voksne bekrefter at det var et vanlig utfall å få (ny) jobb etter å ha tatt mer utdanning og 20 prosent av alle deltakerne hadde fått seg (ny) jobb. Det var også vanlig å få høyere lønn eller nye oppgaver, et utfall for henholdsvis 25 og 26 prosent. For disse tre utfallene kan vi ikke se forskjeller mellom de som allerede har fullført og de som ikke har fullført utdanningen. At utdanningen har gitt positive utfall selv om den fremdeles ikke er fullført, kan også

henge sammen med at deltakerne har fått uttelling for at de har fullført deler av utdanningen, for eksempel at de har avlagt studiepoeng innen emner som gir kunnskap som trengs for å få nye arbeidsoppgaver.

65 prosent av alle deltakerne gjorde en bedre jobb etter å ha tatt mer utdanning og dette er litt tydeligere blant de som har fullført utdanningen. Utdanningen kan ha flere utfall og det vanligste utfallet er at en har opplevd personlig utvikling, noe over 80 prosent av deltakerne trekker frem. Utdanningen de har tatt hadde enda ikke gitt noe resultat for 11 prosent av deltakerne.

Tabell 2.13 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter utdanningens utfall og fullførtstatus for utdanningen. 2022. Prosent

	Alle deltakere	Fullført utdanningen	Ikke fullført
Fått jobb eller ny jobb	21	22	20
Fått høyere lønn	25	24	25
Har blitt forfremmet	10	6	12
Fått nye arbeidsoppgaver	26	23	27
Gjør en bedre jobb	65	68	63
Har opplevd personlig utvikling	82	80	83
Ennå ikke resultat	11	14	10

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Note: Kategorien «ikke fullført» omfatter både de som fremdeles tar utdanningen og de som har avbrudd utdanningen uten å fullføre.

Det kan også tenkes at utfall er tydeligere for visse yrkesgrupper, men å ta utdanning ved siden av å være i jobb kan ta tid, da en gjerne tar deltidsstudier og ikke har like rask progresjon i utdanningsløpet som fulltidsstudenter. Det kan også ta tid for respondentene å se om utdanningen gir utfall, for eksempel gjennom ny jobb/endret stilling eller mer lønn. Om utdanningen ikke har gitt resultater enda, betyr det altså ikke at den ikke kan gi utfall om kort tid.

Å oppleve personlig utvikling var det viktigste utfallet for 33 prosent av deltakerne. Henholdsvis 17 prosent og 8 prosent trakk frem at de gjør en bedre jobb eller at de har fått jobb eller ny jobb som det viktigste resultatet og ytterligere 8 prosent trakk frem høyere lønn som det viktigste utfallet. En ser ikke store forskjeller etter hvorvidt utdanningen er fullført eller ikke, men blant de som har fullført var det en noe større andel som trekker frem at de har fått (ny) jobb enn blant de som ikke har fullført.

Tabell 2.14 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter utdanningens viktigste utfall og fullførtstatus for utdanningen. 2022. Prosent

	Alle deltakere	Fullført utdanningen	Ikke fullført
Fått jobb eller ny jobb	8	12	6
Fått høyere lønn	8	8	8
Gjør en bedre jobb	17	17	17
Har opplevd personlig utvikling	33	30	35
Annet	34	33	35

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

2.5. Kort oppsummering av kapitlets hovedfunn

- Blant deltakerne i formell utdanning i alderen 30–69 år var det en overvekt av kvinner.
- Over halvparten av deltakerne i formell utdanning var 30–39 år.
- Personer med høyeste fullførte utdanning på universitets- og høgskolenivå stod for flesteparten av deltakerne.
- Over 60 prosent av utdanningene som ble tatt, var på universitets- og høgskolenivå, mens høyere yrkesfaglig utdanning utgjorde 20 prosent.
- Helse og lærer- og pedagogikkutdanning var vanlige fagfelt for utdanningen.
- For over 70 prosent av deltakerne har det gått minst 5 år fra de oppnådde sitt høyeste fullførte utdanningsnivå til de begynte på utdanningen de tok siste 12 måneder.
- 1 av 4 deltakere hadde kun hatt fysisk undervisning, mens det store flertallet hadde en kombinasjon av fysisk og digital undervisning.
- Viktigste motivasjon for å ta utdanning var mulighet for å bytte jobb eller få jobb og økt kunnskap innen et felt en er interessert i.
- De viktigste utfallene etter utdanningen var at en har opplevd personlig utvikling og at en gjør en bedre jobb.

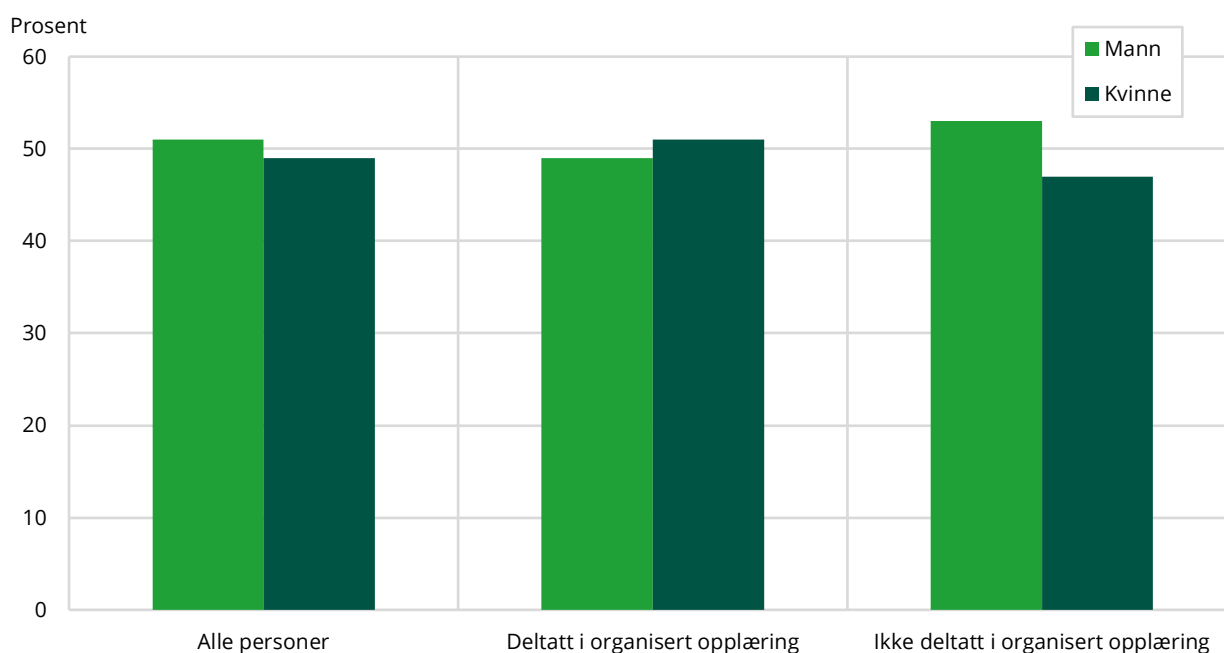
3. Hvem er de som ikke deltar i organisert opplæring?

3.1. Kjennetegn ved de som ikke deltar i formell utdanning eller ikke-formell opplæring

Blant alle 2 825 400 personer i alderen 30–69 år deltok nesten 1 536 700 enten i formell utdanning eller ikke-formell opplæring, viser resultater fra undersøkelsen om læring blant voksne. Med andre ord var det 54 prosent som deltok i organisert opplæring, mens 46 prosent ikke deltok i slike opplæringsaktiviteter. I dette kapitlet skal vi gjennomgående sammenligne ulike gruppers fordeling blant alle voksne i alderen 30–69 år og blant personer som ikke deltok i organisert opplæring for å belyse spørsmålet «Hvem er de som ikke deltar i organisert opplæring?».⁹

I kapittel 2 så vi at det var noe vanligere blant kvinner enn menn å delta i formell utdanning og også når vi ser på all organisert opplæring, ser vi at menn var noe overrepresentert blant de som ikke deltok i organiserte opplæringsaktiviteter de siste 12 månedene. Menn utgjorde 53 prosent av alle som ikke deltok i organisert opplæring i 2022, mens kvinner sto for 47 prosent. Dette samsvarer med funn fra Lærevilkårsmonitoren, som også viser at kjønnsforskjellene i deltakelse har vært stabile de siste årene (Statistisk sentralbyrå, 2023).

Figur 3.1 Fordeling av voksne 30–69 år, etter deltakelse i organisert opplæring og kjønn. 2022. Prosent

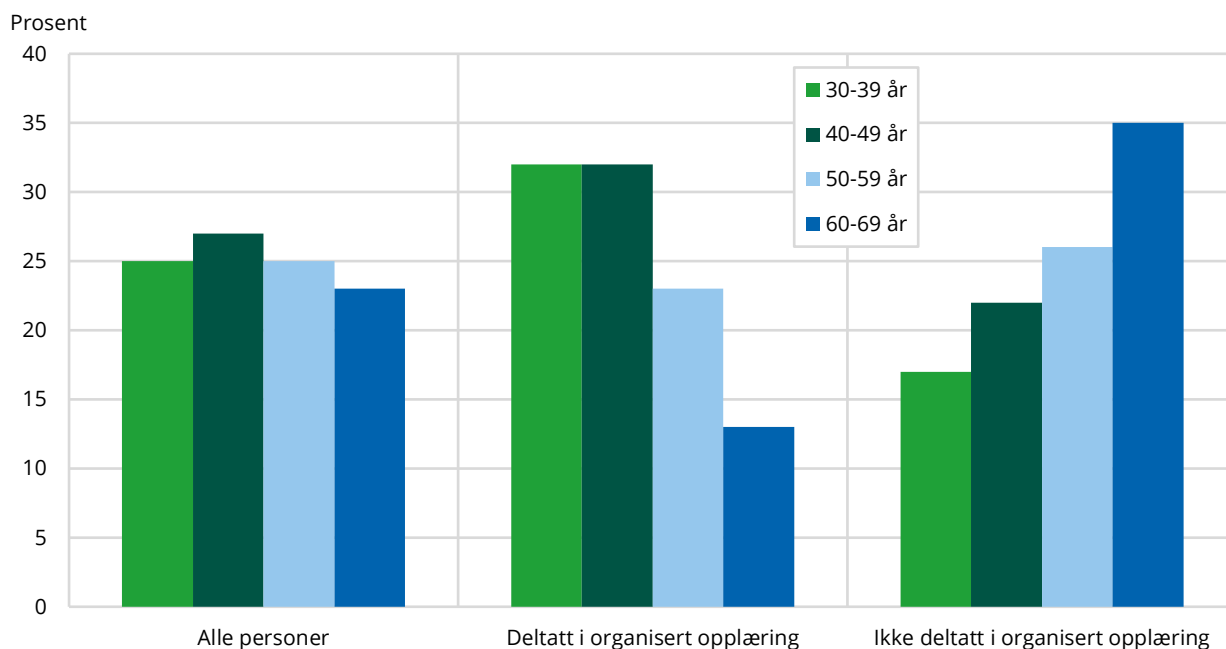
Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.2 viser fordelingen av alle personer 30-69 år og etter alder og hvorvidt de deltok i organisert opplæring i 2022. Blant de som ikke deltok i organisert opplæring, utgjorde personer i alderen 30–39 år den minste gruppen, med i overkant av 17 prosent. Også personer i alderen 40–49 år var underrepresentert blant de som ikke deltok (22 prosent), når vi sammenligner andelen denne gruppen hadde blant alle i befolkningen (27 prosent). Dette gjenspeiler også funnene fra kapittel 2, som har vist at det er personer i disse aldersgruppene som i størst grad deltok i formell utdanning. Figur 3.2 viser også at hele 35 prosent av de som ikke deltok i organisert kompetanseutvikling var i alders-

⁹ Vedlegg A inneholder tabeller som viser antall personer i de ulike gruppene og leseren kan selv beregne hvor stor andel personer i ulike grupper som deltok eller ikke deltok i organisert opplæring.

gruppen 60–69 år. Gruppen var altså tydelig overrepresentert sammenlignet med aldersfordelingen i befolkningen, hvor personer i alderen 60–69 år utgjorde 23 prosent. Noe av bakgrunnen for at denne gruppen ikke deltar i organisert kompetanseutvikling i like stor grad som yngre aldersgrupper, er at personer 60 år eller eldre allerede kan ha pensjonert seg og mye av kompetanseutviklingen skjer i forbindelse med en jobb.

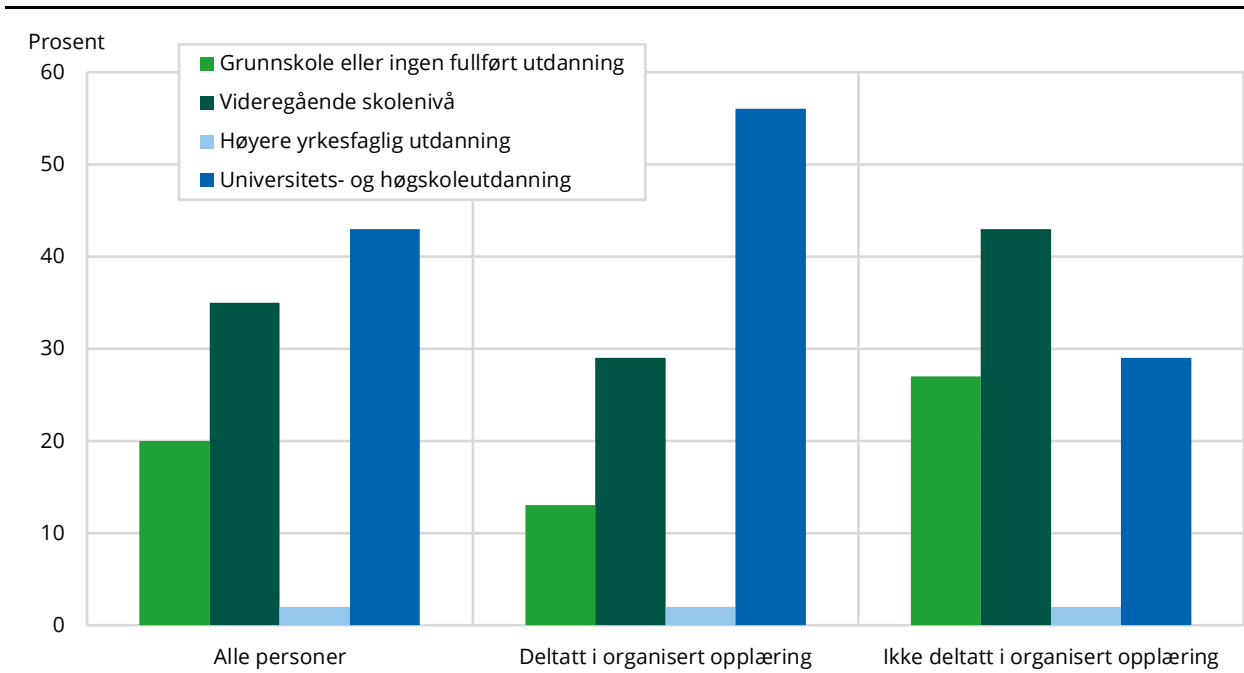
Figur 3.2 Fordeling av voksne 30–69 år, etter deltakelse i organisert opplæring og alder. 2022. Prosent

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.3 viser et tydelig mønster når det gjelder deltakelse i organisert opplæring etter en persons høyeste fullførte utdanningsnivå. Personer med universets- og høyskoleutdanning deltok i organisert opplæring i større grad enn personer med et lavere utdanningsnivå og utgjorde en betydelig mindre andel blant de som ikke har deltatt i organisert opplæring (29 prosent), enn de gjorde i hele befolkningen 30–69 år (43 prosent). Resultatene innebærer også at personer med et lavere utdanningsnivå var noe overrepresentert blant de som ikke tok formell utdanning eller deltok i ikke-formell opplæring. Tidligere funn viser at de som har mest utdanning fra før, også deltar mest i kompetanseutvikling og at de med universitets- og høyskoleutdanning i tillegg er gruppen med størst andel som har læringsintensivt arbeid¹⁰ (Statistisk sentralbyrå, 2023).

¹⁰ Læringsintensivt arbeid brukes om arbeidsforhold som i stor grad krever at man stadig må lære seg noe nytt, og som samtidig gir gode muligheter til å skaffe seg kunnskap og ferdigheter gjennom det daglige arbeidet.

Figur 3.3 Fordeling av voksne 30–69 år, etter deltakelse i organisert opplæring og høyeste fullførte utdanning. 2022. Prosent

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Hvorvidt en er bosatt i en sentral kommune eller en distriktskommune kan ha noe å si for opplæringstilbudet som er tilgjengelig i nærheten av bostedet. Resultatene bekrefter at personer som er bosatt i de sentrale kommunene utgjorde 46 prosent av alle som ikke har deltatt i organisert opplæring, samtidig som de utgjorde en noe større andel, 50 prosent, blant alle personer i alderen 30–69 år. Mønsteret er motsatt for de som var bosatt i en distriktskommune. Gruppen utgjorde 15 prosent blant alle som ikke deltok i utdanning eller opplæring siste 12 måneder, men stod for kun 11 prosent av alle personer i aldersgruppen. Med andre ord deltok personer i distriktskommunene i noe mindre grad i organisert opplæring enn de som er bosatt i mer sentrale kommuner.

Tabell 3.1 Fordeling av voksne 30–69 år, etter deltakelse i organisert opplæring og bostedskommunens sentralitet. 2022. Prosent

	Alle personer	Deltatt i organisert opplæring	Ikke deltatt i organisert opplæring
Sentrale kommuner	50	52	46
Mellomsentrale kommuner	40	40	39
Distriktskommuner	11	7	15

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Nesten 2 av 3 personer i hele voksenbefolkningen i alderen 30–69 år er yrkesaktive som jobber heltid. Siden mye av kompetanseutvikling skjer i jobbsammenheng er det derfor ikke overraskende at denne gruppa er underrepresentert blant dem som ikke har deltatt i organisert kompetanseutvikling. Yrkesaktive som jobber deltid, stod for omtrent like stor andel både i befolkningen og blant de som ikke har deltatt i organisert opplæring, og tidligere funn fra Lærevilkårsmonitoren bekrefter også at denne gruppen deltar i noe mindre grad i organisert opplæring enn de som jobber heltid (Øi, 2021). Det er de som er utenfor arbeidsstyrken som i størst grad var overrepresentert blant personer som ikke deltok i organisert opplæring. Her stod gruppen for 38 prosent, mens de utgjorde kun 22 prosent av hele populasjonen.

Tabell 3.2 Fordeling av voksne 30-69 år, etter deltakelse i organisert opplæring og økonomisk status. 2022. Prosent

	Alle personer	Deltatt i organisert opplæring	Ikke deltatt i organisert opplæring
Yrkesaktiv heltid	65	77	50
Yrkesaktiv deltid	7	7	8
Arbeidsledig	4	3	4
Student	2	4	0
Utenfor arbeidsstyrken	22	9	38

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Vi har allerede sett at personer som er yrkesaktive deltok i organisert opplæring i større grad enn de som ikke er yrkesaktive. Ser vi nærmere på forskjeller etter yrke, fremgår det at personer med akademiske yrker og med høyskoleyrker, samt ledere, var noe underrepresentert blant de som ikke deltok i organisert opplæring. Dette er yrker som ofte krever at en har universets- og høyskoleutdanning og vi har allerede sett at denne gruppen deltar oftere i organisert opplæring enn personer med en lavere utdanning. Yrkesgrupper som var noe overrepresentert blant de som ikke deltok, sett i forhold til gruppenes størrelse i befolkningen, var håndverkere, prosess- og maskinoperatører og transportarbeidere. Disse yrkesgruppene utgjorde en noe større andel blant de som ikke har deltatt enn de gjorde i hele befolkningen i 2022.

Tabell 3.3 Fordeling av yrkesaktive voksne 30-69 år, etter deltakelse i organisert opplæring og yrke. 2022. Prosent

	Alle personer	Deltatt i organisert opplæring	Ikke deltatt i organisert opplæring
Ledere	11	11	9
Høyskoleyrker	31	39	18
Akademiske yrker	18	20	15
Kontoryrker	5	5	6
Salg- og serviceyrker	15	12	19
Håndverkere	8	6	12
Prosess- og maskinoperatører, transportarbeidere	7	4	12
Andre yrker	5	3	9

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Videre ser vi på husholdningssammensetningen. Aleneboende utgjorde 20 prosent av de som ikke deltok i organisert opplæring, en noe større andel enn de utgjør i hele befolkningen. Par med barn er underrepresentert blant de som ikke har deltatt i organisert opplæring, hvor gruppen utgjør 38 prosent, sammenlignet med 46 prosent i befolkningen.

Tabell 3.4 Fordeling av voksne 30-69 år, etter deltakelse i organisert opplæring og husholdningstype. 2022. Prosent

	Alle personer	Deltatt i organisert opplæring	Ikke deltatt i organisert opplæring
Aleneboende	17	15	20
Mor/far med barn	6	6	6
Par uten barn	24	22	27
Par med barn	46	52	38
Annen husholdningstype	7	6	8

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Hvorvidt en deltar eller ikke deltar i organisert opplæring, kan også variere etter ens helsetilstand og det kan tenkes at dårlig helse er en hindring for deltakelse. Personer med god helse var noe underrepresentert blant de som ikke deltok i formell utdanning eller ikke-formell opplæring. Gruppen utgjorde 70 prosent i befolkningen, men kun 60 prosent blant de som ikke deltok. Dette innebærer at personer som ser på egen helse som verken god eller dårlig, eller som dårlig eller svært dårlig, var overrepresentert blant de som ikke har deltatt i organisert opplæring. Hvorvidt det er helse-

situasjonen eller andre faktorer som var hindringer for deltakelsen, er imidlertid uklart, og vi skal se nærmere på hindringene for deltakelse i delkapittel 3.3.

Tabell 3.5 Fordeling av voksne 30–69 år, etter deltakelse i organisert opplæring og helse. 2022. Prosent

	Alle personer	Deltatt i organisert opplæring	Ikke deltatt i organisert opplæring
God eller svært god helse	70	78	60
Verken god eller dårlig helse	19	16	23
Dårlig eller svært dårlig helse	11	6	17

Note: 31 personer med uoppgitt helse er holdt utenfor.

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

En persons utdanningsnivå varierer med deltakelse i organisert opplæring, som vi har sett i figur 3.3. Det er også variasjoner i deltakelse når vi ser på *foreldrenes* utdanningsnivå. De som har foreldre med universitets- og høyskoleutdanning var noe overrepresentert blant deltakerne i organisert opplæring, mens personer hvis foreldre har grunnskoleutdanning eller ingen fullført utdanning var underrepresentert blant deltakerne, sammenlignet med de respektive gruppernes andeler blant alle voksne personer i alderen 30–69 år.

Tabell 3.6 Fordeling av voksne 30–69 år, etter deltakelse i organisert opplæring og foreldrenes utdanningsnivå. 2022. Prosent

	Alle personer	Deltatt i organisert opplæring	Ikke deltatt i organisert opplæring
Grunnskole eller ingen fullført utdanning	20	15	26
Videregående utdanning eller påbygging til videregående	50	49	51
Universitets- og høyskoleutdanning	30	36	23

Note: 45 personer med uoppgitt informasjon om foreldrenes utdanningsnivå er holdt utenfor.

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

3.2. Hadde personene et ønske om å delta?

De som ikke deltok i formell utdanning eller ikke formell opplæring ble i undersøkelsen spurt om de hadde et ønske om å delta i organisert opplæring eller ikke. Blant alle som ikke deltok, var det over 80 prosent som oppga at de ikke ønsket å ta utdanning eller opplæring. 18 prosent derimot, deltok ikke, men hadde et ønske om å delta i organisert opplæring.

Tabell 3.7 Fordeling av voksne 30–69 år som ikke deltok i organisert opplæring, etter ønske om å delta. 2022. Prosent

	Andel
Ønsket ikke å delta i organisert opplæring	82
Ønsket å delta i organisert opplæring	18

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Note: 55 observasjoner med manglende informasjon om ønsket er holdt utenfor.

Videre ble de som ikke hadde et ønske om å ta utdanning eller opplæring spurt om de hadde behov for å delta i organisert opplæring. Det store flertallet, 82 prosent av de som ikke deltok og ikke ønsket å delta, oppga at de ikke hadde behov for opplæring, mens 18 prosent mener at de i utgangspunktet hadde behov for å ta formell utdanning eller ikke-formell opplæring.

Tabell 3.8 Fordeling av voksne 30–69 år som ikke deltok i organisert opplæring og som ikke hadde et ønske om å delta, etter behov for mer organisert opplæring. 2022. Prosent

	Andel
Hadde ikke behov for mer utdanning eller opplæring	82
Hadde behov for mer utdanning eller opplæring	18

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Note: 6 observasjoner med manglende informasjon om ønsket er holdt utenfor.

3.3. Hindringer for deltagelse

Hvorfor en ikke deltar, kan ha mange ulike årsaker og disse kan være både personlige eller henge sammen med selve opplæringen. I denne delen skal vi kartlegge hvilke faktorer som hindrer de som ikke deltok i organisert opplæring og hvorvidt hindringene varierer mellom de som hadde et ønske om å delta i organisert opplæring og personer som ikke deltok og som heller ikke hadde et ønske om å ta utdanning eller opplæring. Respondentene kunne oppgi flere grunner og ble spurt om hver av de ulike faktorene var en av hindringene for deltagelse i organisert opplæring.

Ser vi på alle som ikke deltok, var det både familieforpliktelser og aspekter ved selve opplæringen som fremstår som de største hindringene. Familieforpliktelser var en hindring for 35 prosent av de som ikke deltok, fulgt av at utdanningen eller opplæringen var for dyr, med 34 prosent. Det var også i overkant av 30 prosent av de som ikke deltok som sa at utdanningen eller opplæringen var på et tidspunkt som ikke passet. Ytterligere hindringer var at utdanningen/opplæringen ikke passet (27 prosent) og at personer var forhindret på grunn av sykdom eller helse (26 prosent). 31 prosent oppga at de ikke deltok på grunn av andre personlige grunner. Dette viser at det både er personlige grunner som hindrer folk fra å ta utdanning og opplæring, men også selve opplæringstilbudet som kan være en hindring, da en ikke alltid klarer å finne et opplæringstilbud som passer og som foregår på et tidspunkt hvor de har tid. På den andre siden ser vi at det at kurset ikke kunne finne sted på grunn av for få personer, at kurset var fulltegnet eller at kurset var for langt unna, ikke var store hindringer.

At en ikke hadde forkunnskaper var en hindring for 19 prosent. Negativ erfaring med utdanning og opplæring fra tidligere var en hindring for 17 prosent av de som ikke deltok, men en noe større hindring var manglende støtte fra arbeidsgiver eller NAV, med henholdsvis 19 og 23 prosent. Dette viser at for å få flere i utdanning og opplæring, er det viktig med god støtte og et bredere tilbud, men samtidig vil dette ikke fjerne de personlige utfordringene.

Ser vi nærmere på hvorvidt ulike hindringer utgjør barrierer for de som ønsket og ikke ønsket å delta, ser vi at noen faktorer i større grad begrenser en gruppe. Blant de som ikke deltok i organisert opplæring, men som hadde et ønske om deltakelse, var det kostnader og upassende tidspunkt som fremstår som den største hindringen. I denne gruppen var det i underkant av halvparten som oppga for dyr opplæring/utdanning som en hindring og 38 prosent som sa at tidspunktet ikke passet. Familieforpliktelser ble trukket frem av 41 prosent som en hindring, men blant de som hadde et ønske om å delta var det også rundt 30 prosent som manglet støtte fra henholdsvis arbeidsgiver eller NAV – viktig at arbeidsgiver støtter.

Blant de som ikke deltok og som heller ikke hadde et ønske om deltakelse, var det først og fremst helse eller sykdom som var en hindring, samt andre personlige grunner. I motsetning til de som ønsket å delta, var kostnader, tidspunkt og manglende støtte fra arbeidsgiver og NAV ikke like store hindringer i denne gruppen.

Tabell 3.9 Fordeling av voksne 30–69 år som ikke deltok i organisert opplæring, etter hindringer for deltakelse. 2022. Prosent

	Alle personer	Ønsket ikke å delta i organisert opplæring	Ønsket å delta i organisert opplæring
Hadde ikke nødvendige forkunnskaper eller kvalifikasjoner	19	16	22
Utdanning eller opplæring var for dyrt	34	17	48
Manglet støtte fra arbeidsgiver	19	6	30
Manglet støtte fra NAV	23	13	31
Det var for langt unna	13	9	17
Fant ikke noe utdanning/opplæring som passet	27	27	27
Har tidligere hatt negative opplevelser med utdanning eller opplæring	17	15	18
Kurset var fulltegnet	13	16	11
Det var for få personer som hadde meldt seg på kurset	6	7	6
Var på et tidspunkt som ikke passet	31	22	38
Hadde ikke tid på grunn av familieforpliktelser	35	27	41
Var forhindret av sykdom eller helse	26	33	20
Var forhindret på grunn av alder	8	8	8
Andre personlige grunner	31	37	26

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

En person kan oppleve at flere ting er hindringer for deltakelse og som vi har sett, var det både aspekter ved selve opplæringen, manglende støtte og personlige grunner som var hindringer for deltakelse. I undersøkelsen ble de som ikke deltok i utdanning og opplæring også spurt hvilken av hindringene som var den største hindringen. Blant alle som ikke deltok, var det først og fremst kostnader, fulltegnede kurs og at en ikke fant en aktivitet som passet som var hindringer og andelene som hadde disse hindringene som de største hindringene, var mellom 14 og 8 prosent av de som ikke deltok. Likevel er det viktig å understreke at andre faktorer enn de som er i gjengitt tabell 3.10 trekkes frem som største hindring av halvparten av de som ikke deltok i organisert opplæring.

En kan imidlertid finne et skille mellom de som ønsket og de som ikke ønsket å delta i utdanning eller opplæring. Blant de som ikke deltok og som hadde et ønske om å delta i opplæring, var kostnader den største hindringen for 1 av 5 deltakere. At kurset var fulltegnet var grunnen som ble oppgitt av størst andel i gruppen som ikke ønsket å delta, med 15 prosent som trekker dette frem som den største hindringen.

Tabell 3.10 Fordeling av voksne 30–69 år som ikke deltok i organisert opplæring, etter den viktigste hindringen for deltakelse. 2022. Prosent

	Alle personer	Ønsket å delta i organisert opplæring	Ønsket ikke å delta i organisert opplæring
Utdanning eller opplæring var for dyrt	14	21	5
Kurset var fulltegnet	10	6	15
Fant ikke noe utdanning eller opplæring som passet	8	7	9
Andre personlige grunner	7	5	10
Var på et tidspunkt som ikke passet	6	8	4
Manglet støtte fra arbeidsgiver	5	9	0
Annet	50	44	56

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

3.4. Kort oppsummering av kapitlets hovedfunn

- Det var noe overvekt av menn blant de som ikke deltok i organisert opplæring.
- Personer i aldersgruppene 50–59 år og 60–69 år utgjorde over 60% av de som ikke deltok i organisert opplæring.
- 7 av 10 av de som ikke deltok i organisert opplæring har grunnskole eller videregående som sin høyeste fullførte utdanning.
- Over 80 prosent av de som ikke deltok i organisert opplæring, hadde ikke noe ønske om å delta i opplæring.
- Familieforpliktelser, for dyr opplæring og tidspunkt som ikke passer, var de største hindringene for å delta i organisert opplæring.
- Blant personer som ikke deltok i organisert opplæring, men hadde et ønske om å delta, var kostnader den største hindringen for 1 av 5 deltakere.
- At kurset var fulltegnet var den viktigste hindringen for 15 prosent av de som ikke ønsket å ta organisert opplæring.

Referanser

- Eurostat. (2024, 16. januar). Participation rate in education and training by age.
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/trng_aes_101/default/table?lang=en&category=educ.educ_part.trng.trng_aes_12m0
- Eurostudent. (2021a). Age profile of students.
https://database.eurostudent.eu/drm/?eust_nr=7&e=age_s&fg=all_students&country_list=NO&Curr=NCU
- Eurostudent. (2021b). Students' self-identification as primarily student or worker
https://database.eurostudent.eu/drm/?eust_nr=7&e=work_self_categorisation&fg=e_age&country_list=NO&Curr=NCU
- Evensen, A. I. (2024, 21. mars). Sju av ti deltakere i grunnskoleopplæring for voksne var kvinner. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/utdanning/voksenopplaering/statistikk/vaksne-i-grunnskoleopplaering/artikler/sju-av-ti-deltakere-i-grunnskoleopplaering-for-vaksne-var-kvinner>
- Grendal, O. (2022, 21. september). *Slik henger utdanning sammen med foreldrenes utdanningsnivå*. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/utdanning/utdanningsniva/artikler/slik-henger-utdanning-sammen-med-foreldrenes-utdanningsniva>
- Grimstad, S. (2023). *Undersøkelsen om læring blant voksne 2022* (Notater 2023/39). Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/utdanning/voksenopplaering/artikler/undersokelsen-om-laering-blant-voksne-2022>
- Keute, A-L. og Fredborg, E. (2023, 18. desember). *Videreutdanning og mobilitet på arbeidsmarkedet*. Statistisk sentralbyrå.
<https://www.ssb.no/utdanning/voksenopplaering/artikler/videreutdanning-og-mobilitet-pa-arbeidsmarkedet>
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2021). Regionale utviklingstrekk 2021 (Rapport). <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/regionale-utviklingstrekk-2021/id2847260/>
- Kompetansebehovsutvalget (2022). *Fremtidige kompetansebehov: Høyere yrkesfaglig utdanning for et arbeidsliv i endring* (Temarapport 1/2022). Kompetansebehovsutvalget.
<https://kompetansebehovsutvalget.no/wp-content/uploads/2022/06/KBU-temarapport-2022.pdf>.
- Nygård, G. (2024, 16. april). *Dette er de mest populære studiene i Norge*. Statistisk sentralbyrå.
<https://www.ssb.no/utdanning/hoyere-utdanning/statistikk/studenter-i-universitets-og-hogskoleutdanning/artikler/her-er-de-mest-populaere-studiene-i-norge>
- Meld. St. 14 (2022–2023). *Utsyn over kompetansebehovet i Norge*. Kunnskapsdepartementet.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-14-20222023/id2967608/>
- Statistisk sentralbyrå. (2023, 24. mars). *Tabell 12868: Deltakere i formell utdanning og ikke-formell opplæring, etter kjønn, utdanningsnivå og arbeidsstyrkestatus 2008 – 2022* [Statistikk].
<https://www.ssb.no/statbank/table/12868>
- Sundberg, K. (2020, 18. juni). *Ikke-sysselsatte tar mest videreutdanning*. Statistisk sentralbyrå.
<https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/ikke-sysselsatte-tar-mest-videreutdanning>
- Øi, S. V. (2021). *Livslang læring 2020: Befolkningens deltakelse på kurs, seminarer og konferanser. Resultater fra Lærevilkårsmonitoren 2008–2020* (Rapport nr. 02/2021). Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse. <https://hkdir.no/rapporter-undersokelser-og-statistikk/livslang-laering-2020-befolkningens-deltakelse-pa-kurs-seminarer-og-konferanser-resultater-fra-laerevilkarsmonitoren-2008-2020>

Vedlegg A: Figurgrunnlag

Tabell A1.1 Fordeling av befolkningen og deltakere i formell utdanning blant voksne 30-69 år, etter ulike kjennetegn. 2022

	Antall respondenter			Antall, vektet			Andel		
	Alle personer	Deltatt i formell utdanning		Alle personer	Deltatt i formell utdanning		Alle personer	Deltatt i formell utdanning	
		Ikke deltatt	Ikke deltatt		Ikke deltatt	Ikke deltatt			
Alle	2 340	185	2 155	2 825 416	243 292	2 582 124	100	100	100
Kjønn									
Mann	1 215	76	1 139	1 439 949	93 218	1 346 731	51	38	52
Kvinne	1 125	109	1 016	1 385 467	150 074	1 235 394	49	62	48
Alder									
30-39 år	525	90	435	711 488	125 951	585 537	25	52	23
40-49 år	606	63	543	775 130	80 344	694 786	27	33	27
50-59 år	631	27	604	695 994	31 321	664 673	25	13	26
60-69 år	578	5	573	642 804	5 677	637 128	23	2	25
Høyeste fullførte utdanningsnivå									
Grunnskole eller ingen fullført utdanning	324	22	302	552 861	45 303	507 558	20	19	20
Videregående skolenivå	790	38	752	994 486	57 672	936 814	35	24	36
Høyere yrkesfaglig utdanning	45	3	42	56 039	5 972	50 067	2	2	2
Universitets- og høyskoleutdanning	1 181	122	1 059	1 222 030	134 345	1 087 685	43	55	42
Sentralitet									
Sentrale kommuner	1 136	96	1 040	1 399 929	134 526	1 265 403	50	55	49
Mellomsentrale kommuner	911	79	832	1 125 078	100 519	1 024 559	40	41	40
Distriktskommuner	293	10	283	300 409	8 247	292 162	11	3	11
Økonomisk status									
Yrkesaktiv heltid	1 618	121	1 497	1 827 233	136 351	1 690 882	65	56	65
Yrkesaktiv deltid	177	12	165	205 545	15 508	190 037	7	6	7
Arbeidsledig	60	10	50	98 891	20 215	78 676	4	8	3
Student	39	34	5	68 285	57 238	11 047	2	24	0
Utenfor arbeidsstyrken	446	8	438	625 462	13 980	611 482	22	6	24
Husholdningsinformasjon									
Aleneboende	416	34	382	487 914	48 585	439 329	17	20	17
Mor/far med barn	123	13	110	156 940	18 667	138 273	6	8	5
Par uten barn	602	31	571	688 296	36 421	651 874	24	15	25
Par med barn	1 024	94	930	1 292 268	125 273	1 166 995	46	51	45
Annen husholdningstype	175	13	162	199 998	14 345	185 653	7	6	7
Helse¹									
God eller svært god helse	1 667	140	1 527	1 946 229	178 355	1 767 874	70	74	69
Verken god eller dårlig helse	421	25	396	535 382	35 458	499 924	19	15	20
Dårlig eller svært dårlig helse	221	17	204	305 199	25 602	279 597	11	11	11
Foreldrenes utdanningsnivå²									
Grunnskole eller ingen fullført utdanning	428	23	405	550 920	34 913	516 007	20	15	20
Videregående utdanning eller påbygging til videregående	1 125	79	1 046	1 378 162	105 198	1 272 964	50	45	50
Universitets- og høyskoleutdanning	744	78	666	834 407	94 447	739 960	30	40	29

¹ 31 personer med uoppgett helse er holdt utenfor.

² 45 personer med uoppgett informasjon om foreldrenes utdanningsnivå er holdt utenfor.

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A1.2 Fordeling av yrkesaktive i befolkningen og deltakere i formell utdanning blant voksne 30–69 år, etter yrke. 2022

	Antall respondenter			Antall, vektet			Andel		
	Deltatt i formell utdanning			Deltatt i formell utdanning			Deltatt i formell utdanning		
	Alle personer	Ikke deltatt	Ikke deltatt	Alle personer	Ikke deltatt	Ikke deltatt	Alle personer	Ikke deltatt	Ikke deltatt
Alle yrkesaktive	1 774	132	1642	2 009 975	150 250	1 859 725	100	100	100
Yrke									
Ledere	199	7	192	211 195	8 288	202 908	11	6	11
Høyskoleyrker	635	72	563	632 635	68 428	564 207	31	46	30
Akademiske yrker	311	24	287	362 270	33 684	328 586	18	22	18
Kontoryrker	89	5	84	109 421	7 672	101 750	5	5	5
Salg- og serviceyrker	231	15	216	291 849	19 423	272 426	15	13	15
Håndverkere	121	2	119	159 751	1 901	157 850	8	1	8
Prosess- og maskinoperatører, transportarbeidere	102	4	98	137 503	6 353	131 150	7	4	7
Andre yrker	86	3	83	105 351	4 502	100 848	5	3	5

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A1.3 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter nivå på utdanningen. 2022

	Antall respondenter	Antall, vektet	Andel
I alt	185	243 292	100
Grunnskole eller uoppgitt	11	19 815	8
Videregående skolenivå	16	29 736	12
Høyere yrkesfaglig utdanning	31	46 729	20
Bachelor eller årsstudium	68	83 391	34
Mastergrad eller doktorgrad	59	63 620	26

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A1.4 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter fagfelt. 2022

	Antall respondenter	Antall, vektet	Andel
I alt	185	243 292	100
Helse	34	47 031	19
Bedriftsøkonomiske og administrative fag	22	28 367	12
Lærer- eller pedagogikkutdanning	31	33 882	14
Samfunnsfag og atferdsvitenskap	14	18 083	7
Annet fagfelt	84	115 928	48

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A1.5 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter antall år mellom høyeste fullførte utdanning og utdanning tatt siste 12 måneder. 2022

	Antall respondenter	Antall, vektet	Andel
I alt	185	243 292	100
0-2 år	33	40 495	17
3-5 år	27	35 850	15
5-10 år	32	45 555	19
Mer enn 10 år	93	121 392	50

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A1.6 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter undervisningsform og bostedskommunens sentralitet. 2022

	Antall respondenter			Antall, vektet			Andel		
	Mellom-sentrale og distrikts-		Sentrale	Mellom-sentrale og distrikts-		Sentrale	Mellom-sentrale og distrikts-		Sentrale
	Alle personer	kom-muner	kom-muner	Alle personer	kom-muner	kom-muner	Alle personer	kom-muner	kom-muner
I alt	183	87	96	240 320	105 794	134 526	100	100	100
Bare undervisning på internett	41	23	18	55 183	26 990	28 194	23	26	21
Mest fysisk undervisning	65	29	36	87 224	38 573	48 650	36	36	36
Bare fysisk undervisning	43	18	25	59 491	24 143	35 347	25	23	26
Mest undervisning på internett	34	17	17	38 422	16 088	22 335	16	15	17

Note: 2 observasjoner med manglende informasjon om undervisningsform er holdt utenfor.

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A1.7 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter økonomisk status ved påbegynt utdanning. 2022

	Antall respondenter		Antall, vektet		Andel
I alt	185		243 292		100
Yrkesaktiv	130		159 104		65
Arbeidsledig	17		29 172		12
Student eller skoleelev	38		55 016		23

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A1.8 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter tidspunkt for utdanningen og økonomisk status ved påbegynt utdanning. 2022

	Antall respondenter			Antall, vektet			Andel		
	Alle personer	Yrkesaktiv	Annet	Alle personer	Yrkesaktiv	Annet	Alle personer	Yrkesaktiv	Annet
I alt	181	126	55	235 142	150 954	84 188	100	100	100
Bare utenfor betalt arbeidstid	59	50	9	79 268	66 784	12 484	34	44	15
Bare innenfor betalt arbeidstid	30	24	6	34 734	23 361	11 373	15	15	14
Jobbet ikke da jeg deltok	33	0	33	53 229	0	53 229	23	0	63
Mest innenfor betalt arbeidstid	32	28	4	43 121	37 918	5 203	18	25	6
Mest utenfor betalt arbeidstid	27	24	3	24 791	22 892	1 899	11	15	2

Note: 4 observasjoner med manglende informasjon om tidspunkt for utdanningen er holdt utenfor.

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A1.9 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter hvem som betalte kostnader ved utdanningen og økonomisk status ved påbegynt utdanning. 2022

	Antall respondenter	Antall, vektet		Andel	
		Deltatt i formell utdanning	Deltatt i formell utdanning	Deltatt i formell utdanning	Deltatt i formell utdanning
I alt	184	241 309		100	
Bare du	86	116 578		48	
Du og andre	47	60 909		25	
Det var ingen kostnader for deg selv eller andre	12	17 617		7	
Bare andre	39	46 206		19	

Note: 1 observasjon med manglende informasjon er holdt utenfor.

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A1.10 Fordeling av deltakere i formell utdanning som hadde kostnader for utdanningen blant personer 30–69 år, etter hvem som betalte kostnader for utdanningen og økonomisk status ved påbegynt utdanning. 2022

	Antall respondenter			Antall, vektet			Andel		
	Alle personer	Yrkes-aktiv	Annet	Alle personer	Yrkes-aktiv	Annet	Alle personer	Yrkes-aktiv	Annet
I alt	86	62	24	107 115	69 742	37 373	100	100	100
Arbeidsgiver, fremtidig arbeidsgiver									
Ja	47	45	2	47 853	46 396	1 457	45	67	4
Nei	39	17	22	59 262	23 346	35 916	55	33	96
NAV									
Ja	13	1	12	21 844	1 697	20 148	20	2	54
Nei	73	61	12	85 271	68 045	17 225	80	98	46
Annen offentlig institusjon (f.eks. stipend fra Lånekassen) eller annen privat institusjon									
Ja	28	16	12	40 372	20 921	19 452	38	30	52
Nei	58	46	12	66 743	48 822	17 921	62	70	48
Familiemedlem, slektning									
Ja	5	4	1	7 010	5 697	1 313	7	8	4
Nei	81	58	23	100 105	64 045	36 060	93	92	96

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Note: Resultatene for personer med økonomisk status «Annet» er usikre.

Tabell A1.11 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter endret deltakelse på grunn av koronapandemien. 2022

	Antall respondenter	Antall, vektet	Andel
Alle deltakere	184	241 617	100
Ja	56	74 814	31
Nei	128	166 803	69

Note: 1 observasjon med manglende informasjon er holdt utenfor.

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A1.12 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter koronapandemiens påvirkning på utdanning tatt siste 12 måneder. 2022

	Antall respondenter	Antall, vektet	Andel
Alle deltakere	56	74 814	100
Deltok i mer utdanning enn en ellers ville ha gjort			
Ja	12	19 599	26
Nei	44	55 214	74
Deltok ikke i utdanning en ellers ville ha tatt			
Ja	12	13 133	18
Nei	44	61 681	82
Brukte mer tid på selv læring fremfor organiserte aktiviteter enn en ellers ville ha gjort			
Ja	37	46 751	62
Nei	19	28 062	38
Utdanningen ble mer nettbasert en den ellers ville vært			
Ja	44	54 490	73
Nei	12	20 324	27

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A1.13 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter motivasjon for å ta utdanningen. 2022

	Antall respondenter	Antall, vektet	Andel
Alle deltakere	185	243 292	100
For å bli bedre i jobben			
Ja	133	171 586	71
Nei	52	71 706	29
For å forbedre karriereutsikter			
Ja	156	215 631	89
Nei	29	27 661	11
For å redusere faren for å miste jobben			
Ja	39	50 713	21
Nei	146	192 578	79
For å øke muligheten for å få jobb, bytte jobb eller yrke			
Ja	148	203 459	84
Nei	37	39 833	16
For å starte egen bedrift			
Ja	29	44 314	18
Nei	156	198 978	82
Fordi du ble pålagt å delta			
Ja	16	21 478	9
Nei	169	221 814	91
For å øke kunnskap eller ferdigheter innen et felt som interesserer deg			
Ja	180	235 475	97
Nei	5	7 817	3
For å få sertifikat eller vitnemål			
Ja	124	174 959	72
Nei	61	68 332	28
For å møte nye mennesker og/eller ha det gøy			
Ja	63	82 266	34
Nei	122	161 025	66

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A1.14 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter den viktigste grunnen for deltakelse. 2022

	Antall respondenter	Antall, vektet	Andel
Alle deltakere	185	243 292	100
For å bli bedre i jobben	19	22 190	9
For å forbedre karriereutsikter	34	45 880	19
For å øke muligheten for å få jobb, bytte jobb eller yrke	53	72 948	30
For å øke kunnskap eller ferdigheter innen et felt som interesserer deg	57	66 713	27
Annen hovedgrunn	22	35 560	15

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A1.15 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter fullføring av utdanningen. 2022

	Antall respondenter	Antall, vektet	Andel
Alle deltakere	184	241 309	100
Avbrøt utdanningen før den var fullført	12	16 359	7
Tar utdanningen nå	106	148 606	62
Fullført utdanningen	66	76 344	32

Note: 1 observasjon med manglende informasjon er holdt utenfor.

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A1.16 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter fullføring av utdanningen. 2022

	Antall respondenter			Antall, vektet			Andel		
	Alle personer	Fullført utdanningen	Ikke fullført	Alle deltakere	Fullført utdanningen	Ikke fullført	Alle deltakere	Fullført utdanningen	Ikke fullført
Alle deltakere	185	66	119	243 292	76 344	166 947	100	100	100
Fått jobb eller ny jobb									
Ja	39	16	23	50 223	16 742	33 481	21	22	20
Nei	146	50	96	193 069	59 603	133 466	79	78	80
Fått høyere lønn									
Ja	51	21	30	60 129	18 623	41 506	25	24	25
Nei	134	45	89	183 163	57 721	125 442	75	76	75
Har blitt forfremmet									
Ja	20	6	14	25 479	4 873	20 606	10	6	12
Nei	165	60	105	217 813	71 472	146 341	90	94	88
Fått nye arbeidsoppgaver									
Ja	46	14	32	62 693	17 517	45 176	26	23	27
Nei	139	52	87	180 599	58 828	121 771	74	77	73
Gjør en bedre jobb									
Ja	128	48	80	156 964	52 014	104 950	65	68	63
Nei	57	18	39	86 327	24 330	61 997	35	32	37
Har opplevd personlig utvikling									
Ja	158	55	103	200 247	61 373	138 873	82	80	83
Nei	27	11	16	43 045	14 971	28 074	18	20	17
Ennå ikke resultat									
Ja	16	7	9	26 962	10 636	16 326	11	14	10
Nei	169	59	110	216 330	65 708	150 622	89	86	90

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A1.17 Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter utdanningens utfall og fullførtstatus for utdanningen. 2022

	Antall respondenter			Antall, vektet			Andel		
	Alle personer	Fullført utdanningen	Ikke fullført	Alle deltakere	Fullført utdanningen	Ikke fullført	Alle deltakere	Fullført utdanningen	Ikke fullført
Alle deltakere	185	66	119	243 292	76 344	166 947	100	100	100
Fått jobb eller ny jobb	15	9	6	18 501	8 869	9 632	8	12	6
Fått høyere lønn	17	7	10	20 537	6 354	14 183	8	8	8
Gjør en bedre jobb	33	14	19	40 487	12 940	27 546	17	17	17
Har opplevd personlig utvikling	65	20	45	81 084	23 272	57 812	33	30	35
Annet	55	16	39	82 683	24 910	57 773	34	33	35

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A1.18 Fordeling av voksne 30–69 år, etter deltakelse i organisert opplæring og kjennetegn. 2022.

	Antall respondenter			Antall, vektet			Andel		
	Alle personer	Deltatt i organisert opplæring	Ikke deltatt i organisert opplæring	Alle personer	Deltatt i organisert opplæring	Ikke deltatt i organisert opplæring	Alle personer	Deltatt i organisert opplæring	Ikke deltatt i organisert opplæring
Alle	2 340	1 307	1 033	2 825 416	1 536 662	1 288 754	100	100	100
Kjønn									
Mann	1 215	657	558	1 439 949	752 790	687 159	51	49	53
Kvinne	1 125	650	475	1 385 467	783 872	601 595	49	51	47
Alder									
30-39 år	525	379	146	711 488	495 029	216 459	25	32	17
40-49 år	606	389	217	775 130	488 010	287 120	27	32	22
50-59 år	631	343	288	695 994	359 304	336 690	25	23	26
60-69 år	578	196	382	642 804	194 318	448 486	23	13	35
Høyeste fullførte utdanningsnivå									
Grunnskole eller ingen fullført utdanning	324	110	214	552 861	203 672	349 189	20	13	27
Videregående skolenivå	790	346	444	994 486	444 738	549 747	35	29	43
Høyere yrkesfaglig utdanning	45	27	18	56 039	35 347	20 693	2	2	2
Universitets- og høyskoleutdanning	1 181	824	357	1 222 030	852 904	369 126	43	56	29
Sentralitet									
Sentrale kommuner	1 136	675	461	1 399 929	803 023	596 907	50	52	46
Mellomsentrale kommuner	911	513	398	1 125 078	620 281	504 797	40	40	39
Distriktskommuner	293	119	174	300 409	113 358	187 051	11	7	15
Økonomisk status									
Yrkesaktiv heltid	1 618	1 058	560	1 827 233	1 183 654	643 579	65	77	50
Yrkesaktiv deltid	177	90	87	205 545	106 638	98 906	7	7	8
Arbeidsledig	60	26	34	98 891	47 461	51 430	4	3	4
Student	39	36	3	68 285	62 586	5 699	2	4	0
Utenfor arbeidsstyrken	446	97	349	625 462	136 322	489 140	22	9	38
Husholdningsinformasjon									
Aleneboende	416	197	219	487 914	228 718	259 196	17	15	20
Mor/far med barn	123	68	55	156 940	84 608	72 332	6	6	6
Par uten barn	602	308	294	688 296	336 655	351 641	24	22	27
Par med barn	1 024	649	375	1 292 268	796 141	496 127	46	52	38
Annen husholdningstype	175	85	90	199 998	90 540	109 458	7	6	8
Helse¹									
God eller svært god helse	1 667	1 032	635	1 946 229	1 188 021	758 208	70	78	60
Verken god eller dårlig helse	421	197	224	535 382	244 558	290 824	19	16	23
Dårlig eller svært dårlig helse	221	65	156	305 199	88 926	216 273	11	6	17
Foreldrenes utdanningsnivå²									
Grunnskole eller ingen fullført utdanning	428	182	246	550 920	226 143	324 776	20	15	26
Videregående utdanning eller påbygging til videregående	1 125	617	508	1 378 162	735 285	642 877	50	49	51
Universitets- og høyskoleutdanning	744	486	258	834 407	540 682	293 724	30	36	23

¹ 31 personer med uoppgitt helse er holdt utenfor.

² 45 personer med uoppgitt informasjon om foreldrenes utdanningsnivå er holdt utenfor.

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A1.19 Fordeling av yrkesaktive voksne 30–69 år, etter deltakelse i organisert opplæring og yrke. 2022

	Antall respondenter			Antall, vektet			Andel		
	Deltatt i		Ikke deltatt i organisert opplæring	Deltatt i		Ikke deltatt i organisert opplæring	Deltatt i		Ikke deltatt i organisert opplæring
	Alle	organisert personer		Alle	organisert personer		Alle	organisert personer	
Alle	1 774	1 140	634	2 009 975	1 282 991	726 984	100	100	100
Yrke									
Ledere	199	133	66	211 195	143 678	67 517	11	11	9
Høyskoleyrker	635	499	136	632 635	499 662	132 973	31	39	18
Akademiske yrker	311	217	94	362 270	254 636	107 634	18	20	15
Kontoryrker	89	49	40	109 421	63 414	46 007	5	5	6
Salg- og serviceyrker	231	117	114	291 849	153 210	138 639	15	12	19
Håndverkere	121	54	67	159 751	75 735	84 016	8	6	12
Prosess- og maskinoperatører, transportarbeidere	102	36	66	137 503	50 213	87 289	7	4	12
Andre yrker	86	35	51	105 351	42 444	62 907	5	3	9

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A1.20 Fordeling av voksne 30–69 år som ikke deltok i organisert opplæring, etter ønske om å delta. 2022

	Antall respondenter	Antall, vektet	Andel
Alle	978	1 219 550	100
Ønsket ikke å delta i organisert opplæring	812	1 002 588	82
Ønsket å delta i organisert opplæring	166	216 962	18

Note: 55 observasjoner med manglende informasjon om ønsket er holdt utenfor.

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A1.21 Fordeling av voksne 30–69 år som ikke deltok i organisert opplæring og som ikke hadde et ønske om å delta, etter behov for mer organisert opplæring. 2022

	Antall respondenter	Antall, vektet	Andel
Alle	806	993 221	100
Hadde ikke behov for mer utdanning eller opplæring	668	817 366	82
Hadde behov for mer utdanning eller opplæring	138	175 855	18

Note: 6 observasjoner med manglende informasjon om ønsket er holdt utenfor.

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A1.22 Fordeling av voksne 30–69 år som ikke deltok i organisert opplæring, etter hindringer for deltakelse. 2022

	Antall respondenter			Antall, vektet			Andel		
	Ønske om å delta			Ønske om å delta			Ønske om å delta		
	Ønsket ikke å delta i	Ønsket å delta i	Alle organisert opplæring	Ønsket ikke å delta i	Ønsket å delta i	Alle organisert opplæring	Ønsket ikke å delta i	Ønsket å delta i	Alle organisert opplæring
Alle deltakere	304	138	166	392 817	175 855	216 962	100	100	100
Hadde ikke nødvendige forkunnskaper eller kvalifikasjoner									
Ja	55	23	32	75 200	28 310	46 890	19	16	22
Nei	249	115	134	317 617	147 544	170 073	81	84	78
Utdanning eller opplæring var for dyrt									
Ja	100	22	78	133 733	29 384	104 349	34	17	48
Nei	204	116	88	259 084	146 471	112 613	66	83	52
Manglet støtte fra arbeidsgiver									
Ja	58	9	49	75 061	10 081	64 979	19	6	30
Nei	246	129	117	317 756	165 773	151 983	81	94	70
Manglet støtte fra NAV									
Ja	62	17	45	88 801	22 272	66 529	23	13	31
Nei	242	121	121	304 016	153 583	150 433	77	87	69
Det var for langt unna									
Ja	47	17	30	52 635	16 532	36 103	13	9	17
Nei	257	121	136	340 182	159 323	180 859	87	91	83
Fant ikke noe utdanning/opplæring som passet									
Ja	89	40	49	105 053	47 219	57 834	27	27	27
Nei	215	98	117	287 764	128 636	159 128	73	73	73
Har tidligere hatt negative opplevelser med utdanning eller opplæring									
Ja	55	24	31	66 299	26 402	39 897	17	15	18
Nei	249	114	135	326 518	149 453	177 066	83	85	82
Kurset var fulltregnet									
Ja	37	21	16	52 124	28 751	23 373	13	16	11
Nei	267	117	150	340 693	147 104	193 589	87	84	89
Det var for få personer som hadde meldt seg på kurset									
Ja	19	8	11	24 511	11 706	12 805	6	7	6
Nei	285	130	155	368 306	164 148	204 158	94	93	94
Var på et tidspunkt som ikke passet									
Ja	92	31	61	120 486	39 016	81 470	31	22	38
Nei	212	107	105	272 331	136 839	135 492	69	78	62
Hadde ikke tid på grunn av familieforpliktelser									
Ja	98	35	63	136 979	48 058	88 921	35	27	41
Nei	206	103	103	255 838	127 797	128 041	65	73	59
Var forhindret av sykdom eller helse									
Ja	70	41	29	102 044	58 752	43 292	26	33	20
Nei	234	97	137	290 773	117 103	173 670	74	67	80
Var forhindret på grunn av alder									
Ja	25	10	15	32 341	13 947	18 394	8	8	8
Nei	279	128	151	360 476	161 908	198 568	92	92	92
Andre personlige grunner									
Ja	94	52	42	121 844	64 927	56 917	31	37	26
Nei	210	86	124	270 973	110 928	160 045	69	63	74

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Tabell A1.23 Fordeling av voksne 30–69 år som ikke deltok i organisert opplæring, etter den viktigste hindringen for deltakelse. 2022

	Antall respondenter			Antall, vektet			Andel		
	Ønske om å delta			Ønske om å delta			Ønske om å delta		
	Ønsket ikke å delta i	Ønsket å delta i	Alle personer	Ønsket ikke å delta i	Ønsket å delta i	Alle personer	Ønsket ikke å delta i	Ønsket å delta i	Alle personer
Alle deltakere	304	138	166	392 817	175 855	216 962	100	100	100
Andre personlige grunner	22	14	8	29 043	18 239	10 804	7	10	5
Annet	148	77	71	194 866	98 789	96 077	50	56	44
Fant ikke noe utdanning eller opplæring som passet	30	14	16	30 973	16 015	14 958	8	9	7
Kurset var fulltegnet	27	18	9	37 519	25 552	11 967	10	15	6
Manglet støtte fra arbeidsgiver	19	1	18	21 209	655	20 554	5	0	9
Utdanning eller opplæring var for dyrt	38	7	31	54 810	8 879	45 930	14	5	21
Var på et tidspunkt som ikke passet	20	7	13	24 398	7 725	16 673	6	4	8

Kilde: Undersøkelsen om læring blant voksne, Statistisk sentralbyrå.

Figurregister

Figur 2.1	Fordeling av befolkningen og deltakere i formell utdanning blant voksne 30–69 år, etter kjønn. 2022. Prosent	12
Figur 2.2	Fordeling av befolkningen og deltakere i formell utdanning blant voksne 30–69 år, etter alder. 2022. Prosent	13
Figur 2.3	Fordeling av befolkningen og deltakere i formell utdanning blant voksne 30–69 år, etter høyeste fullførte utdanning. 2022. Prosent	13
Figur 2.4	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter nivå på utdanningen. 2022. Prosent	17
Figur 2.5	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter økonomisk status ved påbegynt utdanning. 2022. Prosent	19
Figur 2.6	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter hvem som betalte kostnader ved utdanningen og økonomisk status ved påbegynt utdanning. 2022. Prosent	20
Figur 2.7	Fordeling av deltakere i formell utdanning som hadde kostnader for utdanningen blant personer 30–69 år, etter hvem som betalte kostnader for utdanningen og økonomisk status ved påbegynt utdanning. 2022. Prosent	21
Figur 2.8	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter endret deltakelse på grunn av koronapandemien. 2022. Prosent	21
Figur 2.9	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter motivasjon for å ta utdanningen. 2022. Prosent	22
Figur 2.10	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter fullføring av utdanningen. 2022. Prosent	23
Figur 3.1	Fordeling av voksne 30–69 år, etter deltakelse i organisert opplæring og kjønn. 2022. Prosent	26
Figur 3.2	Fordeling av voksne 30–69 år, etter deltakelse i organisert opplæring og alder. 2022. Prosent	27
Figur 3.3	Fordeling av voksne 30–69 år, etter deltakelse i organisert opplæring og høyeste fullførte utdanning. 2022. Prosent	28

Tabellregister

Tabell 2.1	Fordeling av befolkningen og deltakere i formell utdanning blant voksne 30–69 år, etter bostedskommunens sentralitet. 2022. Prosent.....	14
Tabell 2.2	Fordeling av befolkningen og deltakere i formell utdanning blant voksne 30–69 år, etter økonomisk status. 2022. Prosent.....	14
Tabell 2.3	Fordeling av yrkesaktive i befolkningen og deltakere i formell utdanning blant voksne 30–69 år, etter yrke. 2022. Prosent	15
Tabell 2.4	Fordeling av befolkningen og deltakere i formell utdanning blant voksne 30–69 år, etter husholdningstype. 2022. Prosent.....	15
Tabell 2.5	Fordeling av befolkningen og deltakere i formell utdanning blant voksne 30–69 år, etter helse. 2022. Prosent.....	16
Tabell 2.6	Fordeling av befolkningen og deltakere i formell utdanning blant voksne 30–69 år, etter foreldrenes utdanningsnivå. 2022. Prosent	16
Tabell 2.7	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter fagfelt. 2022. Prosent.....	17
Tabell 2.8	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter antall år mellom høyeste fullførte utdanning og utdanning tatt siste 12 måneder. 2022. Prosent	18
Tabell 2.9	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter undervisningsform og bostedskommunens sentralitet. 2022. Prosent.....	18
Tabell 2.10	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter tidspunkt for utdanningen og økonomisk status ved påbegynt utdanning. 2022. Prosent.....	19
Tabell 2.11	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år som endret deltakelse grunnet koronapandemien, etter koronapandemiens påvirkning på utdanning tatt siste 12 måneder. 2022. Prosent	22
Tabell 2.12	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter den viktigste grunnen for deltakelse. 2022. Prosent	23
Tabell 2.13	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter utdanningens utfall og fullførtstatus for utdanningen. 2022. Prosent.....	24
Tabell 2.14	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter utdanningens viktigste utfall og fullførtstatus for utdanningen. 2022. Prosent	24
Tabell 3.1	Fordeling av voksne 30–69 år, etter deltakelse i organisert opplæring og bostedskommunens sentralitet. 2022. Prosent	28
Tabell 3.2	Fordeling av voksne 30–69 år, etter deltakelse i organisert opplæring og økonomisk status. 2022. Prosent.....	29
Tabell 3.3	Fordeling av yrkesaktive voksne 30–69 år, etter deltakelse i organisert opplæring og yrke. 2022. Prosent.....	29
Tabell 3.4	Fordeling av voksne 30–69 år, etter deltakelse i organisert opplæring og husholdningstype. 2022. Prosent.....	29
Tabell 3.5	Fordeling av voksne 30–69 år, etter deltakelse i organisert opplæring og helse. 2022. Prosent	30
Tabell 3.6	Fordeling av voksne 30–69 år, etter deltakelse i organisert opplæring og foreldrenes utdanningsnivå. 2022. Prosent	30
Tabell 3.7	Fordeling av voksne 30–69 år som ikke deltok i organisert opplæring, etter ønske om å delta. 2022. Prosent.....	30
Tabell 3.8	Fordeling av voksne 30–69 år som ikke deltok i organisert opplæring og som ikke hadde et ønske om å delta, etter behov for mer organisert opplæring. 2022. Prosent..	30
Tabell 3.9	Fordeling av voksne 30–69 år som ikke deltok i organisert opplæring, etter hindringer for deltakelse. 2022. Prosent.....	32
Tabell 3.10	Fordeling av voksne 30–69 år som ikke deltok i organisert opplæring, etter den viktigste hindringen for deltakelse. 2022. Prosent.....	32

Tabell A1.1	Fordeling av befolkningen og deltakere i formell utdanning blant voksne 30–69 år, etter ulike kjennetegn. 2022.....	35
Tabell A1.2	Fordeling av yrkesaktive i befolkningen og deltakere i formell utdanning blant voksne 30–69 år, etter yrke. 2022	36
Tabell A1.3	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter nivå på utdanningen. 2022.....	36
Tabell A1.4	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter fagfelt. 2022	36
Tabell A1.5	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter antall år mellom høyeste fullførte utdanning og utdanning tatt siste 12 måneder. 2022	36
Tabell A1.6	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter undervisningsform og bostedskommunens sentralitet. 2022	37
Tabell A1.7	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter økonomisk status ved påbegynt utdanning. 2022.....	37
Tabell A1.8	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter tidspunkt for utdanningen og økonomisk status ved påbegynt utdanning. 2022	37
Tabell A1.9	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter hvem som betalte kostnader ved utdanningen og økonomisk status ved påbegynt utdanning. 2022	37
Tabell A1.10	Fordeling av deltakere i formell utdanning som hadde kostnader for utdanningen blant personer 30–69 år, etter hvem som betalte kostnader for utdanningen og økonomisk status ved påbegynt utdanning. 2022	38
Tabell A1.11	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter endret deltakelse på grunn av koronapandemien. 2022.....	38
Tabell A1.12	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter koronapandemiens påvirkning på utdanning tatt siste 12 måneder. 2022	38
Tabell A1.13	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter motivasjon for å ta utdanningen. 2022	39
Tabell A1.14	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter den viktigste grunnen for deltakelse. 2022.....	39
Tabell A1.15	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter fullføring av utdanningen. 2022.....	39
Tabell A1.16	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter fullføring av utdanningen. 2022.....	40
Tabell A1.17	Fordeling av deltakere i formell utdanning blant personer 30–69 år, etter utdanningens utfall og fullførtstatus for utdanningen. 2022	40
Tabell A1.18	Fordeling av voksne 30–69 år, etter deltakelse i organisert opplæring og kjennetegn. 2022.	41
Tabell A1.19	Fordeling av yrkesaktive voksne 30–69 år, etter deltakelse i organisert opplæring og yrke. 2022.....	42
Tabell A1.20	Fordeling av voksne 30–69 år som ikke deltok i organisert opplæring, etter ønske om å delta. 2022	42
Tabell A1.21	Fordeling av voksne 30–69 år som ikke deltok i organisert opplæring og som ikke hadde et ønske om å delta, etter behov for mer organisert opplæring. 2022.....	42
Tabell A1.22	Fordeling av voksne 30–69 år som ikke deltok i organisert opplæring, etter hindringer for deltakelse. 2022	43
Tabell A1.23	Fordeling av voksne 30–69 år som ikke deltok i organisert opplæring, etter den viktigste hindringen for deltakelse. 2022.....	44